

Vlaams
Parlement

vergadering **C29**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 5 november 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Conner Rousseau aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een proefproject inzake persoonsvolgende financiering (PVF) in de ouderenzorg – 212 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Conner Rousseau aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de besparingen in de gezinszorg – 213 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de wenselijkheid om apothekers de wettelijke mogelijkheid te geven griepvaccins toe te dienen – 218 (2019-2020)	12
VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over vroeggeboorte bij hittegolven – 239 (2019-2020)	15
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de aanwezigheid van eigen kinderen in de kinderopvang – 248 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het KCE-rapport (Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg) betreffende het aanbod van de geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen – 225 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het gebrek aan betrouwbare cijfers over de behoefte aan geestelijke gezondheidszorg (ggz) – 345 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de opstart van gezinshuizen – 261 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het tekort aan personeel bij diensten voor gezinszorg – 282 (2019-2020)	30
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de regionale verschillen in het aantal kraamzorgdossiers – 296 (2019-2020)	34

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het armoedebeleid van de nieuwe Vlaamse Regering – 291 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over lokale gezinscoaches als concrete maatregel tegen armoedebestrijding – 294 (2019-2020)	36
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het aantal respijtdagen in de kinderopvang – 312 (2019-2020)	43
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het creëren van extra prestaties in de kinderopvang en het afschaffen van de verplichte vennootschap met sociaal oogmerk en enkel met werknemers – 313 (2019-2020)	47
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitbetaling van de schooltoeslag – 319 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitbetaling van de schooltoeslag in het groeipakket – 334 (2019-2020)	51

VRAAG OM UITLEG van Conner Rousseau aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een proefproject inzake persoonsvolgende financiering (PVF) in de ouderenzorg – 212 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (sp-a): In het regeerakkoord wordt gesteld dat er tegen het eind van de legislatuur een proefproject zal komen met betrekking tot persoonsvolgende financiering (PVF) in de ouderenzorg. Dat is een ingreep die de bestaande organisatie echt wel op zijn kop zal zetten en die bovenal stevige flankerende maatregelen vereist. Zo zullen er betere instrumenten nodig zijn om de zorgnood van onze zorgbehoevende ouderen correct in te schatten alsook instrumenten en analyses over wat billijk is als vergoeding om die zorg te kunnen en blijven bieden. Het valt dan ook op dat het regeerakkoord op deze twee pijnpunten antwoorden voorziet, enerzijds via de uitrol van de BelRAI, anderzijds via een significante versterking van de opdrachten die het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg (VIKZ) nu uitvoert.

Tot op heden zijn echter enkel een paar grote lijnen bekend, en ik had dan ook volgende vragen.

Klopt het dat het de ambitie is van deze regering om een systeem van PVF in te voeren in de ouderenzorg? Zo ja, kunt u ons wat meer info geven over de timing en de weg hiernaartoe, alsook over de grootte van het proefproject dat in het regeerakkoord vermeld staat? Zal de finale beslissing inzake de invoering een dergelijk systeem genomen worden door deze regering, of ziet u dat eerder als iets voor een volgende regering?

Volstaat BelRAI voor u als instrument om de zorg- of ondersteuningsnood van een zorgbehoevende oudere die verblijft in een woonzorgcentrum correct in te schalen? Zal de financiering van die zorgnood zich dan beperken tot louter het ondervangen daarvan? Hoe zal dit systeem omgaan met behoeften die niet meteen door een checklist inzake functie-uitval te bevatten zijn? Ik denk dan bijvoorbeeld de animatiefuncties die vandaag in onze woonzorgcentra bestaan.

Kunt u ons wat meer toelichting geven over de versterking van het indicatorenproject in de woonzorgcentra? Klopt het dat de anonimiteit in de presentatie van gegevens opgeheven zal worden? Is de methodologie van de bevraging op dit moment voldoende betrouwbaar om dit te gebruiken als controle-instrument voor zowel het naleven van de kwaliteitsvoorwaarden als voor het naleven en bepalen van de dagprijs?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Zoals in het regeerakkoord inderdaad vermeld staat, zal er in het eerste jaar van deze regeerperiode een stappenplan worden uitgewerkt voor de ontwikkeling van de noodzakelijke bouwstenen en de implementatie van de nieuwe regelgeving, met als doelstelling de pilootprojecten inzake PVF in de ouderenzorg in 2023 te laten opstarten. Daarbij zullen we rekening moeten houden met een aantal randvoorwaarden. Ten eerste, zoals ook in het regeerakkoord aangegeven, is het noodzakelijk dat de PVF in de gezinszorg en aanvullende thuiszorg is uitgerold vooraleer de pilootprojecten inzake PVF in de ouderenzorg van start kunnen gaan.

Ten tweede wordt de uitrol van BelRAI LTCF (Long-Term Care Facility) , als inschalingsinstrument voor de ouderenzorg, zoals momenteel al voorzien is in het

Woonzorgdecreet een erkenningsvoorwaarde voor woonzorgcentra tegen uiterlijk 1 januari 2023. Dat is natuurlijk bijzonder ambitieus, aangezien we er daarbij voor moeten zorgen dat de BelRAI LTCF niet boven op het huidige verzorgingsdossier komt, maar in feite maximaal het huidige verzorgingsdossier moet vervangen. Het moet ook tijdig in de software van de voorziening geïntegreerd worden, samen met de recuperatie van de gegevens uit de BelRAI HC (Home Care) of de BelRAI-screener. Er moet ook voor worden gezorgd dat het personeel de nodige opleiding krijgt om met die BelRAI LTCF te werken in al zijn facetten. Die BelRAI moet de nieuwe taal worden waarin alle werknemers de zorgplanning en het kwaliteitsbeleid kunnen uitvoeren. Ook het issue van de Vlaamse gegevensbank voor de BelRAI moet nog opgelost worden.

De omslag naar de PVF in de ouderenzorg is mee afhankelijk van de volledige reconversie van de rob-woongelegenheden (rustoord voor bejaarden) naar de rvt-woongelegenheden (rust- en verzorgingstehuis).

Het is de ambitie van de regering om die PVF in de ouderenzorg nog deze regeerperiode uit te rollen. Uiteraard zal dit enkel lukken als de randvoorwaarden tijdig zijn vervuld en de pilootprojecten een dergelijke veralgemening ook toelaten.

De BelRAI-instrumenten zijn uitgebreide beoordelingsinstrumenten waarmee hulpverleners het functioneren en de zorgnoden van zorgbehoevende personen op een gestandaardiseerde manier in kaart moeten brengen. Dit is wetenschappelijk onderbouwd. Het zorg- en ondersteuningsaanbod van de bewoner kan bijgevolg volledig en correct worden ingeschaald. BelRAI is een vertaling van de internationale interRAI-instrumenten naar de Belgische situatie. Het is niet enkel de letterlijke vertaling naar onder meer het Nederlands, Frans en Duits, maar ook de afstemming op de Belgische context, vandaar BelRAI. BelRAI kent diverse instrumenten naargelang de zorgcontext waarin dit wordt afgenomen, dit ook om zo veel mogelijk af te stemmen op de realiteit en de context waarin de zorgvrager zich bevindt. Het instrument dat in de woonzorgcentra zal worden gebruikt, is BelRAI LTCF. Dat is een zeer uitgebreid beoordelingsinstrument specifiek gericht op de residentiële ouderenzorg. Het instrument bevat achttien verschillende modules die het gehele functioneren en de zorgnoden van de bewoner zo adequaat en volledig mogelijk in kaart proberen te brengen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de cognitieve toestand, (in)continentie en de relevante medische voorgeschiedenis, maar ook bijvoorbeeld over de voorkeuren qua ontspanningsactiviteiten en het dagelijks functioneren. Het uitgangspunt is een capaciteitsbenadering, met als doel zo veel mogelijk oog te hebben voor wat de bewoner nog kan en waar nog verder op kan worden ingezet. De beoordeling van die BelRAI gebeurt bijkomend door een multidisciplinair team van hulpverleners.

Dit zal in de toekomst de Katz-schaal als instrument van inschaling vervangen. De Katz-schaal die nu wordt gebruikt, gaat enkel over de basale activiteiten van het dagelijkse leven: zich wassen, zich kleden, zich verplaatsen, toiletbezoek, incontinentie en eten. Dat is natuurlijk veel beperkter dan hetgeen we in de toekomst willen doen. De Katz-schaal vormt vandaag nog steeds de basis voor de financiering van de woonzorgcentra. Bij BelRAI zullen vele algoritmes worden gebruikt, en daarop zullen ook berekeningen worden gebaseerd. De cliëntaandachtspunten (CAP's) en de zorgschalen zullen mee de basis vormen voor de opmaak van een zorgplan. De 'resource utilization groups' (RUG's) zullen de basis vormen voor de financiering. De RUG's zijn de zorgzwaartecategorieën waarin een zorgbehoevende zal worden ingeschaald. De Katz-schaal bevat slechts zes categorieën, zoals we weten. De BelRAI zal veel fijnmaziger zijn: er kunnen minstens veertig verschillende zorgzwaartecategorieën in vervat zijn. Lopend onderzoek inzake het gebruik van BelRAI LTCF moet die RUG's finetunen naar de Vlaamse behoeften. Een financiering op basis van BelRAI LTCF zal dus enerzijds beter zijn afgestemd op de reële zorgzwaarte van een persoon. Daarnaast zal dit instrumentarium ook daadwerkelijk de volledige zorg- en ondersteuningsnood dekken, inclusief bijvoorbeeld de nood aan levenskwaliteit.

U hebt gesproken over de 'animatie'. Dat is in dezen een voorbijgestreefd woord, aangezien levenskwaliteit toch wel wat breder is dan animatie. BelRAI-LTCF zal niet enkel dienen als basis voor de latere financiering. Dit instrument zal ook en vooral als basis dienen voor het op maat maken van zorgplannen per bewoner, en om op voorzienings- en maatschappelijk niveau werk te maken van een kwaliteitsbeleid op maat van de aanwezige bewoners. Het is een grote bron van informatie, die samen met de wensen van de bewoners en andere relevante informatie volop kan worden ingezet in een bewonersgerichte en kwaliteitsgerichte zorg.

Op dit ogenblik is binnen de Vlaamse overheid het BelRAI LTCF-project in opstart, waarbij 3500 unieke inschalingen verspreid over heel Vlaanderen zullen worden gebruikt. Daarmee wil ik inzicht krijgen in de randvoorwaarden voor het effectieve gebruik van deze inschaling als zorgplannings- en evaluatie-instrument. Daarnaast zullen deze inschalingen ook de basis vormen voor verder wetenschappelijk onderzoek naar het gebruik van BelRAI LTCF als financieringsinstrument. De kern van dit onderzoek is dat BelRAI LTCF het instrument zal zijn om de zorgbehoefte te bepalen, en bijgevolg ook de omvang van het latere zorgticket. Dit zorgticket zal de werkelijke zorgbehoefte in al haar onderdelen op een betere manier dekken. Daarbij is er oog voor zowel de variabele als de niet-variabele kosten.

In het kader van de persoonsvolgende financiering zal later de financiering van de woonzorgcentra zowel gebeuren door een zorggebonden component – een zorgticket – als door een organisatiegebonden component, die de kosten dient te dekken die niet gelinkt zijn aan het zorgzwaarteprofiel van de bewoner.

Het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg (VIKZ) heeft als doel om de kwaliteit van zorg- en patiëntveiligheid in de sectoren die daarrond een overeenkomst met het VIKZ afgesloten hebben, transparant te maken en te verbeteren, ten einde het Vlaamse kwaliteitsbeleid in de zorg verder te ontwikkelen. De woonzorgsector, de residentiële ouderensector, is sinds november 2017 via de feitelijke vereniging Vlaams Indicatorenproject voor Patiënten en Professionals (VIP) een van de stichtende leden van het VIKZ. Sinds januari 2019 maakt het VIKZ haar operationele doorstart met de oprichting van het team. De kwaliteitsindicatoren voor woonzorgcentra worden vanaf januari 2020 volledig ingekanteld in het VIKZ. De concrete planning en de randvoorwaarden daartoe worden afgesproken met de feitelijke vereniging VIP Woonzorg en met de betrokken afdeling Woonzorg en Eerstelijns binnen het Agentschap Zorg en Gezondheid. De budgetten die momenteel verspreid zitten over verschillende initiatieven en partners, zullen vanaf 2020 gecentraliseerd worden bij het VIKZ. Dat moet het VIKZ toelaten een coherent beleid te voeren en de besteding van de middelen en de lopende initiatieven te coördineren en ook af te stemmen op de andere sectoren die met het VIKZ een samenwerkingsovereenkomst hebben, in eerste instantie de feitelijke vereniging VIP Eerstelijns.

Valide indicatoren, evidencebased methodologie en publieke rapportering vormen de fundamentele van het VIKZ. In eerste instantie zal het VIKZ dan ook de bestaande indicatoren en meetmethodes grondig evalueren en aanpassen waar nodig. Valide indicatoren zijn dan ook een noodzakelijke voorwaarde voor benchmarking, de publieke rapportering per instelling en voor mogelijk gebruik als controle-instrument voor naleving. De huidige methodologie voor de verzameling van de gegevens voor woonzorgindicatoren, die momenteel voornamelijk uitgaat van zelfregistratie, zal daarom ook worden herzien. De BelRAI is mogelijk een geschikt platform voor de toekomstige uniforme registratie van deze gegevens. Een koppeling van het indicatorenproject aan dagprijsbepaling is momenteel niet voorzien.

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (sp.a): Dank u wel voor de vele informatie, ik leer bij. Wij vinden het systeem van PVF op zich een goed systeem. We zien vandaag alleen

dat, als we het toepassen op personen met een handicap, het toch nog wat kinderziektes kent en dat het vooral voldoende gefinancierd moet worden om het goed te kunnen uitrollen en zorggarantie te kunnen bieden. Daarom is het misschien echt wel nodig om eerst het PVF-systeem in de sector voor personen met een handicap op punt te zetten, voor we het uitbreiden. Ik hoop dat we dat niet gaan uitbreiden met de kwaaltjes en de kinderziektes inbegrepen.

Die twee meetinstrumenten, het registreren van de zorgnoden enerzijds, maar ook het in kaart brengen van de kosten en de kwaliteit van de dienstverlening, gaan heel belangrijk worden, want de zorgtoeslag zal enkel nog rekening houden met inkomen. De zorgbehoefte zal dus enkel via de BelRAI in het PVF-systeem begroot worden. Ik wil meegaan en hier geen typisch spelletje van oppositie versus meerderheid spelen en zeggen dat we niet geloven wat er gezegd wordt. Minister, wij hopen alleen dat de nieuwe inschaling niet zal leiden tot minder budget voor eenzelfde zorgnood. Die zorggarantie is voor ons echt heel belangrijk, zeker wat het voorbeeld van de ouderenzorg betreft.

Ik had nog een specifieke bijvraag. U zegt dat de persoonsvolgende financiering in de ouderenzorg pas zal worden uitgerold na de invoering van een persoonsvolgende financiering in de thuiszorg. Kunt u mij wat meer uitleg geven rond de timing en de grootte van het project? En wordt de BelRAI dan ook in de thuiszorg toegepast, of hoe ziet dat er precies uit?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik wil mij voor een stuk aansluiten bij de bedenking van collega Rousseau over de invoering van een PVF in de sector voor bejaarden. We hebben toch heel wat te leren over de sector voor personen met een handicap, waar op dit moment heel wat chaos heerst rond de invoering.

Ik heb zelf nog een aantal informatieve vragen over de persoonsvolgende financiering. Het doel daarvan is om de regie meer in eigen handen van de oudere te geven, zoals in de sector van personen met een handicap. Zullen we dat eerst uitrollen in de thuiszorg en nadien in de ouderenzorg? Ik meende begrepen te hebben dat het enkel zou gaan om vouchers en niet om cash. Ik vraag me af, als mensen in de thuiszorg een voucher krijgen, of ze verplicht zijn om die vouchers in te wisselen bij erkende diensten. Wat als er te weinig dienstverlening bestaat bij de erkende diensten? Daar had ik graag wat meer zicht op gekregen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ikzelf en mijn fractie zijn voorstander van dit proefproject voor PVF in de ouderenzorg. Ik denk dat we niet mogen vergeten wat het uiteindelijke doel is van persoonsvolgende financiering: dat zorgt ervoor dat organisaties die zorg verstrekken, nadenken over en evalueren of de zorg die ze aanbieden op maat is van de mensen waarvoor gezorgd moet worden. In die zin versterkt dat natuurlijk de positie van mensen en kan dat op lange termijn alleen maar een goede zaak zijn.

Maar het klopt inderdaad, en daar treed ik de vraagsteller wel bij, dat de effecten van die invoering grondig geëvalueerd moeten worden. Daarom is het natuurlijk ook een proefproject. Van een proefproject kunnen we alleen maar leren.

Ik heb nog enkele bijkomende vragen over de BelRAI. De BelRAI is een beetje een magisch begrip aan het worden. Niet alleen in de ouderenzorg, ook in andere sectoren van de zorg wordt gesproken over een eventuele implementatie. In de vorige legislatuur was er sprake van dat daaraan een heel sociaal luik zou worden gekoppeld, wat er eigenlijk op neerkomt dat niet alleen objectief waarneembare zorgparameters in rekening genomen zouden worden, maar ook de hele sociale

context die daaraan vasthangt. Is dat sociaal luik ondertussen al verder ontwikkeld? Wat is de stand van zaken?

Wat algemener over de BelRAI, wat mij als politiek verantwoordelijke vooral interesseert, is niet zozeer de technische kant van de zaak en de diverse technische parameters. Wat ik me vooral afvraag, is of dit instrument ervoor zal zorgen dat we uiteindelijk komen tot een betere inschatting van de zorgnood, tot een betere zorgplanning en een betere inschatting van de financiering. Ik denk dat dat de politieke vraag is die we ons moeten stellen, zeker als we dat zorginstrument uitbreiden naar andere sectoren. Daarover zijn verschillende meningen en verschillende zaken nog in ontwikkeling. Kunnen we een stand van zaken krijgen van de evaluaties, de meningen van experts en dergelijke?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Zoals enkele collega's al aanhaalden, is dit zeker een interessant proefproject. Het past ook helemaal in onze visie dat er zoveel mogelijk regie in eigen handen van de zorggebruiker terecht moet komen. Wat dat betreft, is dat dus een goed idee.

We moeten zeker leren uit alles wat moeilijk was of misgegaan is bij de invoering van persoonsvolgende financiering voor volwassenen. Ik denk dat dat een heel belangrijke randvoorwaarde is in het opzetten van dit proefproject.

Minister, er staat een timing op dit project. Ik zou willen vragen om eerst werk te maken van het zo snel mogelijk betaalbaar maken van de rusthuisfactuur voor iedereen. De omvorming van het zorgbudget en de ROB- naar RVT-financiering zijn wat dat betreft qua timing alleszins prioritair.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Heel wat zaken werden al aangehaald door collega's. Er is iets dat ik nog niet goed begrepen heb na uw toelichting. Voor de woonzorgcentra zal dit natuurlijk een hele ommezwaai geven qua organisatie en ook qua financiering, zeker de wijziging van de Katz-schaal naar de BelRAI. Denkt u dat dit probleemloos zal gebeuren? Zal daar dan ook eventueel, ingeval van een tijdelijke onderfinanciering, een tijdelijke oplossing voor gegeven worden?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): We hebben het hier al uitvoerig over dit thema gehad bij de bespreking van het woonzorgdecreet. De collega's hebben al een aantal zaken meegegeven, onder meer dat we moeten leren uit de PVF in de gehandicaptensector.

Dat is natuurlijk waar, maar aan de andere kant wil ik er toch op wijzen dat de ouderensector echt zijn eigenheid heeft. De omslag van het systeem binnen de gehandicaptensector naar de ouderensector is absoluut niet mogelijk. Ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven, hebben specifieke problemen en zorgnoden. De vraag naar regie in eigen handen is bij een aantal van die ouderen – ik wil niet veralgemenen – wellicht ook anders dan bij de sector van personen met een handicap. Bij de voorbereiding van het proefproject moet daar rekening mee worden gehouden.

Minister, u hebt een tijdslijn gegeven en daaruit blijkt dat er nog heel veel belangrijk werk moet gebeuren voor we daarmee van start kunnen gaan. Het is goed dat dit heel grondig gebeurt zodat na het proefproject een evaluatie kan worden gemaakt waaruit we kunnen leren en dan verdere beslissingen kunnen nemen. Het gaat, zoals gezegd, om een proefproject, een test dus. Minister, wij vragen u dan ook dat op een goede manier voor te bereiden.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik hoor niemand van de collega's ervoor pleiten om wat we in de gehandicaptensector hebben gedaan te kopiëren naar de ouderenzorg, het zou ook niet verstandig zijn om dat copy-paste te doen. We spreken hier over een sector die toch wel een eigenheid heeft waarbij een stukje van de dynamiek die we in de ene sector hebben, ook moet kunnen worden ondergebracht in de andere sector. Maar niemand zegt dat dit copy-paste moet gebeuren.

Ik hoor verschillende collega's zeggen – en ook dat is een terechte zorg – dat we moeten kijken naar de manier waarop dit nu in de gehandicaptenzorg is geïmplementeerd. Wat zijn daarvan de voordelen, de eventuele tekorten? Waar moet er worden bijgestuurd? We hadden het hier de vorige keer over correctiefase 2 en de gevolgen daarvan. Dat was de laatste fase in de invoering van het systeem. We zullen dat op een goede manier moeten evalueren om na te gaan waar nog moet worden bijgestuurd.

Wat de zorgtickets, de vouchers betreft, is het inderdaad niet de bedoeling om die, zoals in de gehandicaptenzorg, in budgetten onder te brengen. Het is wel de bedoeling dat men een ticket heeft om aan die zorg te komen. We hebben afgesproken om een proefproject op te starten om na te gaan of we ook met die budgetten iets kunnen doen. We zullen dat evalueren en daar de nodige conclusies uit trekken.

Over BelRAI zijn heel wat bedenkingen te maken. De implementatie in de gezins- en thuiszorg is lopende. We moeten daar misschien eens een afzonderlijke commissievergadering over houden met experts op dat vlak. Maar het heeft inderdaad, zoals ik daarnet al heb gezegd, te maken met de vraag hoe het ene systeem kan worden vervangen door het andere en wat dat betekent op het vlak van software en op het vlak van opleiding van het personeel. Er zijn heel wat modaliteiten die moeten worden ingevuld. Zoals ik aan het begin van mijn antwoord heb gezegd, zullen we, als we dat willen doen, ervoor moeten zorgen dat het goed georganiseerd is. En daar speelt de methodologie een belangrijke rol in.

Ik stel voor om de sociale context van BelRAI te behandelen wanneer we daar een afzonderlijke vergadering over organiseren.

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (sp.a): Het kan zijn dat ik het niet goed heb gehoord, maar had u geantwoord op de vraag over de timing inzake PVF in de thuiszorg?

Minister Wouter Beke: Die is nog niet concreet.

Conner Rousseau (sp.a): U zei immers dat dit pas zou worden ingevoerd na de invoering van PVF in de thuiszorg. Die timing is nog niet concreet?

Minister Wouter Beke: Neen, dat is nog niet concreet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Conner Rousseau aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de besparingen in de gezinszorg – 213 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (sp.a): Minister, uit het centenblaadje in oktober viel op te maken dat er de komende jaren toch wel wordt bespaard op het groeipad voor de

gezinszorg. Op dit moment bedraagt het nog door uw partij decretaal vastgelegde groeipad 2,5 procent uren per jaar. Dit wordt tot en met 2021 verlaagd tot 1 procent, en in 2022 en 2023 tot 0,5 procent per jaar. Als motivering werd een lagere toename van de zorgbehoeften bij de cohorte senioren aangehaald, alsook de uitfasering van de poetshulp uit de gezinszorg. Die eerste stelling lijkt ons raar, omdat noch de gegevens van Statistiek Vlaanderen inzake de demografische evoluties, noch de evoluties inzake zorgforfaits zoals toegekend door het Agentschap Zorg en Gezondheid een significant lagere aangroei van het aantal zorgbehoevende ouderen laat vermoeden. In tweede orde lijkt er dan wel heel veel poetshulp aanwezig te zijn in de thuiszorg, daar de regering ook aangaf die poetshulp wel te willen blijven financieren vanuit de gezinszorg voor zij die niet over voldoende financiële middelen beschikken om gebruik te maken van dienstencheques.

Minister, ik heb daar al een vraag over gesteld in de ad-hoccommissie, maar toen werd ik naar u doorverwezen, dus bij dezen. Acht u de voorziene bijstellingen van, besparingen op het groeipad in de gezinszorg realistisch, gezien de gegevens die voorhanden zijn? Kunt u ook een beetje toelichting geven bij de argumenten die u en uw regering tot die conclusie hebben gebracht? Hebt u zicht op het aandeel van de poetshulp binnen de gezinszorg? In welke overgangsmaatregelen voorziet u voor zij die vandaag gebruikmaken van poetshulp binnen de gezinszorg? In het verleden werd zichtbaar in deze commissie ook al aandacht besteed aan de toegenomen werkdruk in de gezinszorg, met organisaties die financieel reeds op hun tandvlees zitten, maar ook met personeel dat eigenlijk wel op zijn tandvlees zit. Wilt u, samen met ons, uiteraard, hier het engagement aangaan dat de uitfasering van de poetshulp er niet toe kan leiden dat er grotere tekorten ontstaan inzake de financiering van de gezinszorg, en dat elke zorgvraag vanuit de diensten beantwoord kan blijven?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: De bijstelling van het groeipad voor gezinszorg mag niet los worden gezien van de inkanteling van de poetshulp, die nu onder de aanvullende thuiszorg valt, in de gezinszorg en de afbakening met de dienstencheques. In het regeerakkoord staat te lezen dat poetshulp in het kader van de gezinszorg zal worden ingezet in situaties waarin het gebruik van dienstencheques niet haalbaar is, wegens een hogere bijdrage ten overstaan van de dienstencheques of specifieke kwetsbaarheden op basis van vooraf bepaalde criteria die objectief worden vastgesteld op basis van de gebruikte indicatiestellingsinstrumenten. Gebruikers die poetshulp nodig hebben en buiten die afgebakende groep vallen, kunnen een beroep doen op de dienstencheques. Die afbakening van aanvullende thuiszorg versus poetshulp met dienstencheques moet verder worden afgelijnd. Wat de kraamzorg betreft, zal er worden onderzocht of het in alle situaties even noodzakelijk is. In 2018 had 13 procent van de gezinszorgdossiers betrekking op kraamzorg. Er werd in totaal ongeveer 475.000 uur kraamzorg verleend.

De evolutie van de uren zorg die werden verleend door de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, per type, is tussen 2014 en 2018 ongeveer gelijk gebleven. Het aandeel van poetshulp bleef over die jaren gelijk en ligt op ongeveer 21 procent van het totale aantal door de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg gepresteerde uren hulpverlening.

Het is momenteel nog te vroeg om een antwoord te formuleren over het soort overgangsmaatregelen. De afbakening van de doelgroep voor poetshulp zal mede in overleg met de sector gebeuren. Er zal tevens een traject worden uitgestippeld om die transitie en inkanteling in de gezinszorg te realiseren.

We zorgen ervoor dat de beschikbare middelen voor gezinszorg zo efficiënt mogelijk worden ingezet en de meest zorgbehoevende personen bereikt worden. Erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg die hun urencontingent

gezinszorg onvoldoende realiseren, zullen vanaf volgend jaar een deel van hun urencontingent gezinszorg kunnen verliezen. Het urencontingent gezinszorg van een erkende dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg zal immers verlaagd worden als de dienst in twee opeenvolgende jaren minder dan 80 procent van zijn urencontingent gezinszorg heeft gerealiseerd. Zijn urencontingent gezinszorg wordt in dat geval verminderd tot de hoogste procentuele realisatie in die twee jaar, verhoogd met 3 procent.

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (sp.a): Het is voor ons nuttig om te weten of het nu over 21 procent poetshulp gaat, wat een en ander toch wat meer in perspectief plaatst. Mocht dat bedrag lager liggen dan wat bespaard wordt op de uren – ‘voor minder meer’, zoals jullie dat zo mooi kunnen zeggen – had ik hier iets anders kunnen zeggen dan wat ik nu ga zeggen. Goede thuiszorg is natuurlijk heel belangrijk in uw financiering en in uw zorggarantie. We weten allemaal dat thuiszorg goedkoper is dan bijvoorbeeld opname in een woonzorgcentrum. Het is heel belangrijk dat we zowel naar de patiënt zorggarantie kunnen bieden, als ook voldoende inspanningen kunnen doen naar het personeel, zodat zij ook voldoende tijd krijgen om hun werk te doen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik had de cijfers er eens bij gehaald, want ik vond het uiteraard een interessante vraag, en ook mijn fractie is gezinszorg erg genegen. Als je de cijfers van de voorbije legislatuur neemt en optelt, kom je ongeveer aan 66.000 uren extra gezinszorg die in totaal zijn toegekend aan het contingent van 2015 tot en met 2018. Dat is ongeveer 0,4 procent per jaar. Als je kijkt naar wat er deze legislatuur zal gebeuren en je het stukje dienstencheques nog buiten beschouwing laat, is de groei die we deze legislatuur gaan realiseren op het vlak van gezinszorg veel groter dan wat er in de voorbije legislatuur gebeurd is. Dat is toch wel heel belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg doen natuurlijk een ongelooflijk werk voor mensen die zorg nodig hebben. Ik denk dan aan ouderen, maar ook aan mensen met een handicap en chronisch zieken. We weten dat ze ook kraamzorg verzorgen bij jonge gezinnen. Dat kadert natuurlijk in het beleid om mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen als ze ouder worden, of om gezinnen die het tijdelijk moeilijker hebben wegens een zorgnood, op een goede manier te ondersteunen, en dus in de vermaatschappelijking van zorg. Onze partij is hier een heel grote voorstander van en heeft daar de voorbije jaren ook heel sterk op ingezet. Als ik kijk naar de mensen die die thuiszorg gaan geven, zie ik dat de betrokkenheid heel groot is, en dat ze ook specifiek gevormd worden in het hulp bieden bij mensen met een bepaalde zorgnood. Als je dan kijkt naar het gedeelte aanvullende thuiszorg, zie je dat daar enerzijds een segment gegeven wordt door medewerkers van de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, en anderzijds vanuit de dienstencheque-ondernemingen. Die hebben voor een stuk dezelfde en voor een stuk een andere doelstelling. Daarom hebben wij in het regeerakkoord afgesproken dat zij die het wegens hun kwetsbaarheid of wegens het financiële aspect nodig hebben dat de gezinszorg ook die poetshulp verleent, daarop een beroep kunnen blijven doen, en dat dat voor de anderen zal gebeuren door de dienstencheque-ondernemingen. Ik denk dat dat een heel goede en logische uitzuivering is, waardoor de inzet van de diensten voor gezinszorg toch voor de meest zorgbehoevenden en kwetsbaren absoluut gegarandeerd blijft.

Natuurlijk bestaan die diensten momenteel en is er nood aan een inkanteling. De minister heeft verwezen naar de manier waarop die voorzien is. Dat zal natuurlijk een bepaald traject vergen. Ik zou willen vragen om werk te maken van een

zorgzame transitie, zodat die inkanteling goed kan gebeuren. Dat is dan zowel in het voordeel van de mensen die daar nu tewerkgesteld zijn als van de kwetsbare mensen waaraan ze momenteel de nodige ondersteuning verlenen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk dat iedereen het erover eens is dat thuiszorg ons allemaal heel na aan het hart ligt, zeker omdat we steeds meer een vermaatschappelijking van de zorg willen.

Mijn fractie denkt dat de poetshulp vooral thuishoort bij het dienstenchequesysteem. De twee uitzonderingen werden hier al genoemd. Financieel ernstige zorgnood. Hulpverlening hoort volgens ons vooral thuis bij die gezinshulp. Daarom is er ook die scheiding. Dat betekent natuurlijk niet dat we niet goed moeten monitoren of de noden toenemen en of we daaraan kunnen remediëren.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Vele parlementsleden hebben hun visie gegeven. Er werden eigenlijk geen nieuwe vragen aan mij gesteld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de wenselijkheid om apothekers de wettelijke mogelijkheid te geven griepvaccins toe te dienen – 218 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, na een adviesvraag van uw voorganger, minister Jo Vandeurzen, over de wenselijkheid van de verbreding van de vaccinatiemachtiging van de griepvaccinatie door apothekers, heeft de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België haar advies en haar standpunt kenbaar gemaakt. Dit advies stelt duidelijk dat er voldoende internationale evidentie en wetenschappelijke onderzoeken geweest zijn waaruit blijkt dat griepvaccinatie door apothekers een meerwaarde betekent voor de volksgezondheid.

Momenteel loopt er bij de apothekers een grote sensibiliseringscampagne rond de vaccinatie tegen griep, in nauwe samenwerking met de artsen. De Algemene Pharmaceutische Bond (APB) reageerde echter zeer voorzichtig op dit advies via een bericht op hun webstek. Ze benadrukken daarin dat deze sensibilisering momenteel het hoofddoel is van hun activiteiten.

In een reactie in de media zegt hun woordvoerder echter dat de huidige situatie niet optimaal is. Patiënten gaan naar de huisarts voor een voorschrift, halen het vaccin op bij de apotheker en moeten terug naar de huisarts. Hij stelt dat dit efficiënter kan.

Hij stelt ook dat dit advies belangrijk is omdat het wetenschappelijk onderbouwd is en dus moeilijk tegen te spreken, want het komt uit medische hoek. Het zijn dus geen loze beweringen van een of andere apothekersvereniging. Voor alle duidelijkheid: apothekers hebben absoluut niet de ambitie om werk van de artsen af te snoepen.

De huisartsen zien dit echter anders. Bij monde van Roel Van Giel zegt de Huisartsenvereniging Domus Medica: 'Dit gaat over prestatiefinanciering: als de prik door een apotheker wordt gezet, haalt die het geld binnen, niet de huisarts'. Dit argument

wordt overigens, zoals gezegd, in het advies gedeeltelijk tegengesproken. Hij stelt: 'De patiënten zijn met dit soort discussies niet gebaat. We zouden beter bekijken hoe we de groepen die weinig toegang hebben tot zorg beter kunnen bereiken.'

Daarom heb ik de volgende vragen aan u, minister. Wat is uw visie op dit advies en hoe zult u ermee omgaan? Neemt u een initiatief om een overleg op te starten tussen de huisartsenvereniging en de vereniging van de apothekers hieromtrent?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Het griepvaccin is heel belangrijk. Wie is er al ingeënt? Nog niemand? (*Opmerkingen*).

Neen, het is niet te vroeg, vanaf nu mag het. Ik zal volgende week de vraag opnieuw stellen. (*Gelach*)

Verschillende risicogroepen worden vandaag nog niet goed genoeg bereikt. Heel wat mensen waarvoor het griepvaccin aanbevolen is, worden op dit ogenblik nog niet gevaccineerd.

Vanuit overwegingen van de bescherming van de volksgezondheid opent het advies dan ook een extra mogelijkheid die de kans om gevaccineerd te worden, kan verhogen. Ik sta dus globaal genomen positief tegenover dit advies.

Het spreekt voor zich dat er voor de eventuele implementatie nog heel wat moet gebeuren. Het advies van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België is een eerste stap. Een eerstvolgende stap is de aanpassing van de federale wetgeving, zodat apothekers ook wettelijk de mogelijkheid krijgen om te vaccineren. Verder moet voorzien worden in een opleiding voor apothekers die van deze mogelijkheid gebruik willen maken. Ook afspraken tussen de verschillende zorgverstrekkers zijn daarvoor wel erg belangrijk.

Ik kom tot de aspecten van concurrentie die u in uw vraag aanhaalt. Concurrentie kan niet de bedoeling zijn, en dat hoeft het in de praktijk ook niet te zijn. Het advies haalt trouwens studies aan waar bijvoorbeeld in Ierland en het Verenigd Koninkrijk bleek dat – ik citeer – "de deelname van apothekers aan de griepvaccinatie niet enkel zorgt voor een toename van de vaccinatiegraad (...), maar ook voor een toename van het aantal vaccinaties door de huisarts." Een goede samenwerking tussen huisartsen en apothekers is hierin uiteraard noodzakelijk, naast campagnes, zoals de Vlaamse overheid die nu ook al voert.

Dergelijk overleg specifiek rond griepvaccinatie is al opgestart tussen het agentschap Zorg en Gezondheid, vertegenwoordigers van de apothekers en academici. Ook Domus Medica is telkens uitgenodigd op de besprekingen. Concreet is het de bedoeling om een en ander uit te proberen in een proefproject in een beperkte regio. Zoals eerder aangehaald, zal er evenwel eerst een wetsaanpassing nodig zijn op federaal niveau.

Meer algemeen zijn zowel huisartsen als apothekers vertegenwoordigd in de Vlaamse Vaccinatiekoepel. Dit is een werkgroep met vertegenwoordigers van alle vaccinatoren en heeft tot doel de implementatie van het vaccinatiebeleid mee in goede banen te leiden. Ik zal de Vlaamse Vaccinatiekoepel alvast vragen om de topic ook op de agenda te zetten van een volgende vergadering om te zien op welke manier apothekers zouden kunnen ingeschakeld worden, zonder daarom concurrentie voor elkaar te vormen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): In het licht van een grotere vaccinatiegraad is uw antwoord inderdaad heel bemoedigend, minister. Dat mag wel gesteld

worden. U zult inderdaad nog overleg moeten plegen met de Federale Regering om de regelgeving aan te passen. Liefst gebeurt dat zo snel mogelijk. Volgend jaar komt er opnieuw een vaccinatiegolf; hopelijk kan dit tegen dan al geïmplementeerd zijn.

Ik heb wel nog een bijkomende vraag. Heel wat apothekers zeggen inderdaad dat zij geen opleiding hebben gekregen om te vaccineren. Om een geaccrediteerd diploma te krijgen, zouden zij een opleiding van zes tot acht uur moeten volgen. Zou dit bijvoorbeeld geïmplementeerd kunnen worden in de opleiding tot apotheker? Als minimumvereiste zou u dat waarschijnlijk met uw federale collega moeten bespreken. Het zou eventueel ook kunnen via een aanvullende cursus, zodat apothekers kunnen vaccineren op een volledig wettelijke manier. Zou u daaromtrent al initiatieven willen ontwikkelen tegen het moment waarop de federale regelgeving is aangepast?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Eerst en vooral wil ik toch zeggen dat apothekers een zeer belangrijke rol spelen inzake preventie. De opmerking van de APB gaat natuurlijk niet alleen over het griepvaccin; het gaat over meer dan dat. Het gaat over alle vaccins die huisartsen zetten.

Als een huisarts een vaccin zet, gaat het vaak niet enkel over dat vaccin, maar vindt er een hele raadpleging plaats. In die zin denk ik niet dat een scheiding van beide tot een nuloperatie zal leiden.

Op het vlak van uitgeven zal er in het voorstel van de apotheker twee keer betaald moeten worden.

Ik moet ook zeggen dat er op heel wat plaatsen al afspraken zijn tussen huisartsen en apothekers. Huisartsen leggen een voorraad vaccins aan en bezorgen het aflevervoorschrift achteraf aan de apotheker, zodat de patiënt niet eerst bij de huisarts moet langsgaan voor het voorschrift, om het dan bij de apotheker te gaan afhalen. Bovendien weten huisartsen zeer goed welke patiënten risicopatiënten zijn. Dat zijn mensen met bepaalde ziektes of bepaalde zware zorgbehoeften. Apothekers gaan die niet allemaal bereiken. Ik denk aan mensen in rusthuizen, hoogbejaarden of zwaar zieken die zich niet kunnen verplaatsen. Zij gaan natuurlijk niet zelf naar de apotheker. Huisartsen zijn door hun ervaringen van de afgelopen jaren zeer goed georganiseerd om dat doelpubliek te bereiken.

Een niet onbelangrijke vraag is inderdaad wie dat zal betalen. Ik veronderstel immers dat apothekers dat ook niet gratis zullen doen. Dan rijst natuurlijk de vraag of de ziekteverzekering dat zal doen, of de gemeenschappen in het kader van hun preventiebevoegdheid. Het lijkt me dus inderdaad zeer belangrijk dat er een goed overleg plaatsvindt tussen huisartsen en apothekers. Eventueel zou er dan ook een proefproject worden opgestart, maar u zegt zelf dat er eerst wetgevend werk zal moeten zijn.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Er waren veel interessante tussenkomsten. Ik denk dat ik al heb geantwoord. Wat ons betreft, kan er een proefproject in een beperkte regio komen, maar er moet eerst een wetsaanpassing zijn. We leggen de vraag voor aan de Vlaamse Vaccinatiekoepel, ook met de bezorgdheden die hier zijn geuit, en we kijken ook uit naar hun antwoord daaromtrent.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Dit is inderdaad een kwestie die haar einde nog niet kent. We zullen daar zeker nog op terugkomen. Collega, dit moet

echter wel worden gezien in het licht van een aanvullende vaccinatiemogelijkheid bij de apothekers, en die willen natuurlijk niet de artsen vervangen voor van alles en nog wat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over vroeggeboorte bij hittegolven – 239 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, de klimaatopwarming slaat bij ons ook toe. De jongste jaren brengen onze zomers gemiddeld één hittegolf, terwijl dat vroeger eens om de drie jaar was. De hittegolven worden ook langer en intenser, zo tonen de berekeningen van Johan Brouwers, expert bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Een van de minder bekende gevolgen is dat er meer vroeggeboortes zijn, zo ontdekten onderzoekers aan de Universiteit Hasselt onder leiding van epidemiologie-professor Tim Nawrot. Ze baseren zich op gegevens over 800.000 Vlaamse baby's die werden geboren tussen de 22 en 36 weken zwangerschap in de periode tussen 1998 en 2011. Hun analyse is gepubliceerd in het vakblad *Journal of Epidemiology and Community Health*, toch een respectabel vakblad. Wanneer het gematigd warmer wordt, met nachtelijke minima die stijgen van gemiddeld 8,3 graden naar 16,3 graden en maxima die van 14,7 graden naar 26 graden klimmen, dan stijgt het risico op vroeggeboorte met ongeveer 9 procent. Wordt het nog flink heter, met minima die toenemen van 8,3 graden naar 19 graden en maxima die stijgen van 14,7 graden naar 30,7 graden, dan gaat dat risico met 15,6 procent omhoog. Vooral warme dagen waarbij het ook 's nachts maar weinig afkoelt, geven meer risico.

Recentere gegevens zijn er nog niet, maar de kans bestaat dat het aantal vroeggeboortes tijdens de jongste zomers nog hoger lag dan toen werd gemeten, zeker nu we in 2018 en vooral afgelopen zomer in ons land toch diverse dagen hebben gehad met maxima van boven 40 graden.

Vroeggeboortes zijn in westerse landen de grootste doodsoorzaak bij pasgeborenen. Uit cijfers van het Studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie (SPE) van 2018 blijkt dat een op de vier baby's die vóór 28 weken worden geboren, overlijdt in de eerste week na de geboorte. Kindjes die het wel halen, kampen vaak tot op volwassen leeftijd met gezondheidsproblemen, zo stelt onder andere de Wereldgezondheidsorganisatie vast. We weten dat kinderen die vroeg worden geboren, voor de maatschappij ook veel hogere kosten met zich meebrengen, gezien het feit dat ze prenataal nog moeten worden verzorgd en de kans op een handicap ook veel groter is. Mijn collega, de heer Vaneekhout, heeft in de ad-hoccommissie in september minister Vandeurzen ondervraagd over zijn actieplannen bij warme dagen voor ouderen. Mijn vraag aan u is: welke maatregelen zult u nemen om vroeggeboortes te verminderen nu we toch heel veel te maken gaan hebben met hittegolven?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: U gaat ervan uit dat we in de toekomst nog meer te maken gaan krijgen met hittegolven. Dat is niet rechtstreeks mijn bevoegdheid, ik zal daar ook niet verder op doorgaan. Maar ik zal op uw concrete vragen ingaan.

Het agentschap Zorg en Gezondheid volgt de wetenschappelijke kennis rond hitte en de gezondheidseffecten bijzonder nauw op. De huidige studieresultaten rond

temperatuur en vroeggeboorte zijn nog niet consistent. Ik verwijs naar de heterogeniteit van de studies en de complexiteit van de materie. De vernoemde studie van onder andere het team van professor Nawrot is zeker waardevol. De laatste jaren zijn nog enkele andere publicaties verschenen, maar de onderzochte regio's in het merendeel van deze artikels hebben geen gelijkaardig gematigd klimaat als Vlaanderen. Daarom zijn deze studies wel waardevol, doch zijn de resultaten niet eenduidig door te trekken naar beleid voor een West-Europese situatie.

Momenteel investeren we in een aantal proefprojecten rond datascience, waarbij getracht wordt om gezondheidseffecten in relatie te brengen met omgevingsfactoren zoals luchtkwaliteit en temperatuur, en dit op een gedetailleerde geografische schaal. Een eerste resultaat daarvan verwachten we tegen mei volgend jaar, normaal gezien voor de volgende hittegolf.

Daarnaast omvat de campagne 'Warme dagen', www.warmedagen.be, heel wat advies over hoe om te gaan met warmere temperaturen. De campagne kent de afgelopen jaren veel geïnteresseerden. De adviezen binnen deze campagne gaan van begeleiding voor zorginstellingen bij het opstellen van een warmteactieplan, over tips voor evenementen, en hoe kinderen beter te beschermen, tot een leidraad voor huisartsen. Een apart luik voor zwangere vrouwen is niet opgemaakt, maar de weergegeven maatregelen zijn zeker ook voor deze aandachtsgroep van toepassing.

De klemtoon dit jaar lag inderdaad op zorg voor ouderen. Elk jaar wordt er een focus naar voren geschoven. Die kan een specifiek advies omvatten voor een gekozen doelgroep of gerichte acties naar bepaalde hulpverleners die instaan voor de gedefinieerde doelgroep. De mogelijkheid bestaat dat zwangere vrouwen in de toekomst op de voorgrond treden in onze campagnes. We nemen gynaecologen en vroedvrouwen als specifieke doelgroep mee op in de volgende campagne.

We moeten inderdaad aandachtig zijn voor de toename van de frequentie en intensiteit van de hittegolven. We proberen met de projecten en de campagnes de gezondheidseffecten respectievelijk te begrijpen, maar ook het brede publiek, de zorgverleners en de verschillende bestuursniveaus het inzicht te geven hoe deze gezondheidseffecten te beperken in periodes van hogere temperaturen. Vanuit gezondheidskundig oogpunt is het ook belangrijk om op een structurele en integrale manier te anticiperen op de evolutie van temperatuursverhoging en brede klimaatverandering. We werken daarom ook nauw samen met het Departement Omgeving. Zo leveren we momenteel een gezondheidskundig onderbouwde bijdrage aan het advies rond het inzetten op een duurzame stadsontwikkeling om het hitte-eilandeffect tegen te gaan.

Een pleidooi dat we ter harte nemen is Health in All Policies, namelijk om gezondheid op te nemen in vele beleidsmaatregelen, waaronder ook het klimaatadaptatieplan.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. U zei dat ik geloof dat we nog meer hittegolven gaan hebben. Ik denk dat we dat niet mogen ontkennen, want iedereen zegt dat het altijd maar warmer en warmer wordt. Ik dacht dat u ging antwoorden dat we vrouwen die zwanger wensen te worden, gingen adviseren om niet tijdens de zomer zwanger te zijn. Dat zou een oplossing kunnen zijn. Ik hoor u zeggen dat u echt op een structurele manier... Ja, u lacht ermee.

De voorzitter: Neen, hij was met mij aan het lachen.

Ann De Martelaer (Groen): Persoonlijk ben ik drie keer zwanger geweest in de zomer. Dat is niet evident wanneer het heel warm is.

Minister Wouter Beke: Ik ben geboren in augustus.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb allemaal herfstkindjes.

Minister Wouter Beke: Je ziet het aan mij, het is allemaal misgelopen.

Ann De Martelaer (Groen): We mogen niet ontkennen dat als je als vrouw afgelopen zomer zwanger geweest bent, het geen evidentie geweest zal zijn om zonder al te veel problemen de zwangerschap door te brengen. Als je te maken hebt met een vroeggeboorte naar aanleiding van een hittegolf is dat eigenlijk pijnlijk. Ik hoor u wel zeggen dat u op een structurele manier wilt anticiperen, naar de klimaatverandering. Het klopt dat als men ingrepen zoals hitte-eilanden doet in de stad, die de klimaatverandering kunnen tegenhouden.

Ik ben er mij van bewust dat u als minister van Welzijn ook met andere ministers zult moeten samenwerken om deze structurele maatregelen te nemen. Ik kijk er ook echt naar uit om u volgend jaar in mei te vragen welke voorstellen er dan op tafel liggen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik denk dat we de oefening van mei moeten afwachten. Dan kunnen we daarop terugkomen en nagaan wat het resultaat is geweest. Mijn vrouw is drie keer hoogzwanger geweest in de zomer. De kinderen zijn gekomen in september en begin oktober. Ik kan wel beamen dat dat niet de plezierigste periode is om zwanger te zijn. Aan uw suggestie om meer aan geboorteplanning te doen, had ik nog niet gedacht, maar dat lijkt me een interessant denkspoor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de aanwezigheid van eigen kinderen in de kinderopvang – 248 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Zowel bij onthaalouders als bij groepsopvang is er een maximum aantal kinderen dat tegelijkertijd aanwezig mag zijn. Eigen kinderen worden eveneens in rekening gebracht. Bij groepsopvang en samenwerkende onthaalouders worden eigen kinderen en kleinkinderen voor de berekening meegerekend tot en met de lagere school, dat wil zeggen: als ze aanwezig zijn. Voor alleen werkende onthaalouders worden de kinderen die deel uitmaken van het gezin – dus eigen kinderen, kinderen van de partner en pleegkinderen – in rekening gebracht als ze aanwezig zijn en dit tot en met de kleuterklas. Kleinkinderen worden in rekening gebracht tot het einde van de lagere school. Vriendjes van de eigen kinderen worden tot en met de lagere school meegerekend tenzij er een andere volwassen persoon aanwezig is die zich met hen bezighoudt.

Minister, wat is de ratio legis met betrekking tot het verschil in leeftijd tussen onthaalouders en groepsopvang/samenwerkende onthaalouders dat gehanteerd wordt voor de berekening van het maximum aantal aanwezige kinderen? Is het niet wenselijk om te komen tot een gelijke regeling voor de verschillende opvangvormen en alleen kinderen tot en met de kleuterklas te laten meetellen voor het maximum aantal kinderen dat mag worden opgevangen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Hoewel het hier gaat om kinderopvang van baby's en kleuters, is het niet verboden ook kinderen die al naar school gaan, in dezelfde kinderopvangvoorziening op te vangen. In het geval dat dit gebeurt, worden de aanwezige kinderen van de kleuterschool en lagere school echter ook meegeteld in het aantal kinderen dat tegelijk aanwezig is. Kinderen die naar de kleuter- en lagere school gaan, hebben nog in belangrijke mate toezicht en begeleiding nodig. Hun aanwezigheid vormt met andere woorden ook een extra taak voor de begeleider. Het is dus logisch dat die kinderen meetellen en we willen dat ook zo houden, in functie van de kwaliteit van de opvang en in het belang van de opgevangen kinderen.

Eigenlijk is dat de basislijn voor alle types van opvang, zowel voor groepsopvang als voor gezinsopvang. Enkel voor de gezinsopvang is er een uitzondering gemaakt voor de eigen kinderen. Het is dus een afwijking van een algemene regel. Eigen kinderen zijn kinderen die deel uitmaken van het gezin. Met kinderen die deel uitmaken van het gezin, bedoelen we de inwonende kinderen. Dat kunnen eigen kinderen zijn, kinderen van de partner of pleegkinderen. Die eigen kinderen tellen mee als ze effectief aanwezig zijn in de ruimtes die voor kinderopvang worden gebruikt, tot en met het einde van de kleuterschool. De uitzondering is dus gemaakt voor de eigen kinderen die naar de lagere school gaan. Waarom? Omdat die gezinsopvang doorgaans georganiseerd wordt in de eigen woning, en die kinderen daar dus na schooltijd of tijdens vakanties sowieso aanwezig zijn. Het zou niet correct zijn om deze kinderen altijd mee te tellen. De impact op het aantal andere kinderen – baby's, peuters en kleuters – dat de onthaalouder nog kan opvangen, zou te groot zijn.

Voor groepsopvang is de uitzondering voor eigen kinderen van de lagere school er niet. Groepsopvang vindt doorgaans plaats in ruimtes die specifiek voor kinderopvang zijn ingericht, en dus niet in de eigen woning. Bovendien zijn eigen kinderen in de groepsopvang moeilijker te definiëren, aangezien er met meerdere kinderbegeleiders tegelijk gewerkt wordt. Aangezien de samenwerkende onthaalouders beschikken over een vergunning groepsopvang, worden zij op dezelfde manier behandeld als de andere groepsopvang.

Het is dus te motiveren om die uitzondering voor eigen kinderen van de lagere school enkel te beperken voor gezinsopvang, als gevolg van de specifieke context dat opvang plaatsvindt in de eigen gezinswoning. We zien momenteel dan ook geen reden om deze uitzondering door te trekken naar de andere opvangvormen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Persoonlijk vind ik het absurd dat het bij de ene vorm tot 6 jaar is en bij een andere vorm tot 12 jaar. Het zou logisch zijn dat dit wordt doorgetrokken tot dezelfde leeftijd, en daarbij denk ik eerder aan 6 dan aan 12 jaar. Dat ook de vriendjes van eigen kinderen worden meegerekend tot de lagere school, betekent dus dat een kind eigenlijk geen vriendjes mag uitnodigen tenzij er nog een volwassene aanwezig is. Ik vind dat nogal absurd en vandaar mijn pleidooi voor een gelijkgeschakeling en om de vriendjes niet mee in rekening te brengen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Saeys, ik denk dat u een terechte vraag stelt. Ik heb recent kennis mogen maken met twee onthaalouders in eigen huis die dan samen zijn gegaan, waarna de regels plots veranderden. Minister, u hebt de regels goed geschetst, maar de uitleg die daar dan bij hoort, dat bij de ene iemand zorg nodig heeft tot 12 jaar terwijl dat bij de andere niet zo is, vind ik toch wat moeilijk.

Mevrouw Saeys had het ook over kinderen die komen spelen. Een aantal onthaalouders hebben een speeltuin of groepsopvang. Of daar nu een kind meer rondloopt

in de tuin, een eigen kind of een vriendje...We zijn vooral op zoek naar opvang. Wanneer een eigen kind meer wordt geboren terwijl men groepsopvang organiseert, dan kan dat problematisch worden omdat er eentje bij komt. En dan verliezen we dus eigenlijk plaatsen omdat er een kind wordt geboren. Moeten onthaalouders, die het al niet gemakkelijk hebben, dan aan geboortepanning doen in het kader van hun inkomen? Wij denken dan ook dat het belangrijk is dat de groepsopvang en de gezinsopvang op dezelfde manier worden behandeld.

Minister, tot de leeftijd van het kleuteronderwijs valt er wel iets voor te zeggen inzake toezicht enzovoort, maar verder moeten we toch proberen beide opvangen op dezelfde manier te bekijken omdat het toch over extra plaatsen kan gaan.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Iets op dezelfde manier bekijken, kan op twee manieren. Men kan zeggen dat de uitzondering waar vandaag in voorzien is voor de gezinsopvang wordt weggehaald, maar dan wordt het nog rigider. Dat is een uitzonderingssituatie om de redenen die ik heb geschetst. Het gaat immers om een thuisituatie waarbij mensen kinderen opvangen. In het andere geval is het een andere situatie en dus geldt die uitzondering niet. Dat is de filosofie achter deze regel.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik blijf bij mijn stelling dat het absurd is, afhankelijk van het type opvang, dat de leeftijd daarin verschilt. Een gelijkschakeling op 6 jaar zou veel beter zijn. Hetzelfde geldt voor de vriendjes van eigen kinderen. Het zou toch absurd zijn dat er bijvoorbeeld tijdens de vakantieperiode geen vriendjes zouden mogen komen spelen zonder dat er nog een andere volwassene aanwezig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het KCE-rapport (Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg) betreffende het aanbod van de geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen

– 225 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het gebrek aan betrouwbare cijfers over de behoefte aan geestelijke gezondheidszorg (ggz)

– 345 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Minister, in 2016 heeft de federale overheid, samen met gemeenschappen en gewesten, een nieuwe stap gezet in de reorganisatie van de geestelijke gezondheidszorg (ggz), met als voornaamste doel een extra focus te leggen op gemeenschapsgerichte zorg, zorg waarbij men mensen in de thuisomgeving ondersteuning biedt richting herstel. In dat kader is aan het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) gevraagd om de organisatie van de geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen in kaart te brengen. Dat is echter een taak die het kenniscentrum niet heeft kunnen volbrengen "omdat er momenteel geen betrouwbare cijfers bestaan over de geestelijke gezondheidszorgbehoeften van de Belgische bevolking". Het kenniscentrum kon daarom dus niet nagaan of het huidige zorgaanbod volstaat, of het voldoende toegankelijk is, waar er eventueel een

overlap is en of alle personen met problemen qua geestelijke gezondheid de zorg krijgen die ze nodig hebben. Ik vond dat een heel opvallende vaststelling. We verwachten immers soms dat mensen zelf hun weg vinden in dat landschap. Een kenniscentrum moet ons dan zeggen dat het dat overzicht niet kan maken of nergens vindt, omdat het eenvoudigweg niet bestaat. Als zij het al niet kunnen, hoe kunnen we dan verwachten van mensen die op zoek zijn naar zorg, dat zij wél door de bomen het bos zouden kunnen zien?

Het KCE stelde ook vast dat het aanbod in ons land wel divers, uitgebreid en complex is. Zeker die diversiteit biedt voordelen, maar daardoor wordt ook de zichtbaarheid toch beperkt en is de onduidelijkheid groter voor iedereen, zowel voor beleidsmakers en zorgverstrekkers als voor eventuele patiënten. Daarom pleit het onder andere voor laagdrempelige toegangs- en informatiepunten, zowel fysiek als digitaal, waar iedereen eigenlijk heel eenvoudig kan zien waar hij met welke problematiek terecht kan. Er kan ook worden gedacht, zegt men, aan huisartsen, wijkgezondheidscentra, bedrijfsgeneeskundige diensten, OCMW's enzovoort om dat laagdrempelige informatiepunt tot bij mensen te brengen. Verder pleit het kenniscentrum ervoor om vooral het zorgaanbod dicht in de buurt van mensen te versterken. We weten dat er dan immers sneller wordt geïntervenieerd, wat de problemen ook sneller kan beperken. Ook wordt ervoor gepleit om het beter financieel toegankelijk te maken. Een laatste aandachtspunt van het kenniscentrum is de continuïteit van de zorg tussen de residentiële en de ambulante hulpverlening in een volledig traject.

Minister, wat is uw reactie op het rapport over die organisatie en het gebrek aan mogelijkheden om het landschap en de noden in kaart te brengen? Het zijn zeven aanbevelingen. Heel concreet wil ik u graag vragen welke van die aanbevelingen u binnen uw bevoegdheden ter harte zult nemen. Op welke manier wilt u die in de praktijk omzetten? Zult u hierover ook in gesprek gaan met minister De Block? Of wilt u gewoon afzonderlijk van de federale overheid uw deel van het werk proberen te doen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, collega Van den Bossche heeft eigenlijk de studie en de conclusies al voor een heel groot stuk geduid. De noden in onze geestelijke gezondheidszorg zijn en blijven heel groot. Een derde van de volwassenen heeft ooit te kampen met geestelijke gezondheidsproblemen. We weten ook dat investeren in geestelijke gezondheid loont. De return on investment, zoals dat heet, is groot: elke geïnvesteerde euro brengt er vier op. Preventie en vroegdetectie zijn dus heel belangrijk. Om de beleidsmakers, om ons te ondersteunen bij het stellen van die prioriteiten en het nemen van die beslissingen met betrekking tot de geestelijke gezondheidszorg, voerde het KCE dus een studie uit naar de organisatie van die geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen in België. De resultaten zijn inderdaad bekend, en de conclusie is even helder als ontnuchterend: door een gebrek aan betrouwbare gegevens is het niet mogelijk om de geestelijke gezondheidszorg in kaart te brengen en na te gaan of het huidig zorgaanbod volstaat en voldoende toegankelijk is, of er overlap is en of alle personen met ggz-problemen de zorg krijgen die ze nodig hebben.

Minister, in december 2017 heeft dit parlement een voorstel van resolutie aangenomen betreffende een versterkt geestelijke gezondheidsbeleid, waarin we ook al hamerden op die goede registratie. We vroegen de Vlaamse Regering toen te onderzoeken op welke manier een intersectorale en betrouwbare registratie op poten kon worden gezet.

De KCE-studie geeft inderdaad een aantal concrete aanbevelingen mee. Een ervan is een goed registratiesysteem. Verder raden ze ook aan om te voorzien in

laagdrempelige informatiepunten, om in te zetten op buurtgerichte zorg en op de destigmatisering en het beter bespreekbaar maken van psychische problemen.

Minister, ik ben ervan overtuigd dat u de studie kent en ik wil u het volgende vragen. Welke beleidsconclusies trekt u uit deze studie voor het Vlaams geestelijke gezondheidsbeleid? Aan welke beleidsaanbevelingen van deze studie wilt u verder gevolg geven?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik ben tevreden over het onderzoek van het KCE naar de organisatie van de ggz voor volwassenen. Ook al geeft het KCE in zijn rapport aan dat er weinig kwantitatieve data beschikbaar waren voor het onderzoek, toch zijn de conclusies uit het rapport zeer interessant om mee te nemen voor het Vlaams beleid inzake de geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen.

De meeste aanbevelingen die geformuleerd werden door het KCE zijn uiteraard niet nieuw. Het KCE haalt de problematiek aan van wachttijden, zorgcontinuïteit, toegankelijkheid enzovoort. De afgelopen jaren zijn dan ook door mijn voorganger reeds stappen gezet om de toegankelijkheid van de ggz voor volwassenen te verhogen en de organisatie te verbeteren – ik kom daar zo meteen op terug.

Samen met de federale overheid, en andere overheden bevoegd voor de geestelijke gezondheid, is er de afgelopen tien jaar al een belangrijke evolutie geweest door de oprichting van de netwerken geestelijke gezondheid voor volwassenen. In het decreet betreffende de organisatie en ondersteuning van het geestelijke gezondheidsaanbod, dat in het voorjaar van 2019 werd goedgekeurd, staat de samenwerking in geestelijke gezondheidsnetwerken dan ook centraal. Bedoeling is om via de netwerken de toegankelijkheid, de kwaliteit en de continuïteit van de geestelijke gezondheidszorg te verbeteren op een efficiënte manier, vooral voor personen met langdurige en ernstige psychische zorgnoden.

Het rapport haalt belangrijke knelpunten aan die ons bekend zijn. De aanbevelingen uit het rapport dienen deze knelpunten aan te pakken. In de laatste vraag ga ik op een aantal aanbevelingen dieper in. Ik zal per aanbeveling meer informatie geven over welke initiatieven de Vlaamse overheid reeds genomen heeft om hieraan te werken, en kijken wat er momenteel al lopende is, en waar we verder op willen inzetten conform de afspraken uit het Vlaams Regeerakkoord. Ik concludeer hieruit dat we vanuit de Vlaamse overheid al heel wat relevante initiatieven op de rails gezet hebben. We streven hierbij steeds een constructieve samenwerking na met de federale overheid, wat van cruciaal belang is, gegeven de bevoegdheidsverdeling wat de geestelijke gezondheidszorg betreft. We gaan op de ingeslagen weg voort. Ik lees in de studie ook de bevestiging dat we met het Vlaams Regeerakkoord de juiste focuspunten leggen. We nemen de aanbevelingen ter harte en gaan hier ook mee aan de slag. Dankzij het decreet betreffende de organisatie en ondersteuning van het geestelijke gezondheidsaanbod zullen we ook in staat zijn om een herorganisatie van het zorglandschap en zorgvernieuwend initiatieven binnen een regelgevend kader te plaatsen.

Op de vraag of ik hierover in overleg zal gaan met mijn collega minister De Block, kan ik positief antwoorden. Er zijn daarover al interkabinettenwerkgroepen (IKW's) georganiseerd en voorbereid. Ook de evoluties rond de verschillende aanbevelingen uit het rapport werden in het verleden reeds besproken op de IKW ggz. Ook tijdens deze legislatuur wil ik deze samenwerking behouden en wil ik graag regelmatig overleg plegen met mijn collega's.

Verschillende aanbevelingen uit het rapport hebben betrekking op de samenwerking tussen de ggz- en de niet-ggz-voorzieningen in netwerken geestelijke gezondheid. De opvolging van de huidige netwerken geestelijke gezondheid voor volwassenen en voor kinderen en jongeren gebeurt door de IKW ggz. Er bestaat een

constructieve samenwerking tussen de Vlaamse administratie en de collega's op het federale niveau, zodat een goede afstemming mogelijk is over de opvolging van de netwerken geestelijke gezondheid vanuit beide overheden.

Ik geef u graag een overzicht van de acties die reeds ondernomen zijn en welke plannen we nog willen uitvoeren. In verband met de eerste aanbeveling, stelt het rapport dat er prioriteit gegeven moet worden aan goede registratiesystemen voor ggz-problemen, de zorgbehoefte, het zorgaanbod en -gebruik, de kosten, de zorgkwaliteit enzovoort, die in de eerste plaats bruikbaar zijn in het zorgproces, en ook voor het beleid en het onderzoek.

Het rapport stelt ook dat dit veel tijd zal vergen. We kunnen ons engageren om tot meer en beter bruikbare data te komen in de geestelijke gezondheidszorg. Het regeerakkoord speelt hier dan ook op in. Ik citeer: "Om meer evidence based practices te ontwikkelen binnen de geestelijke gezondheidszorg en tegelijk de cliënt/patiënt centraal te stellen, is het van belang te weten welke gebruiker met welke zorgnoden en -vragen op welk moment welke zorg bij de verschillende sectoren en voorzieningen heeft gekregen. Een betrouwbare en intersectorale registratie in de geestelijke gezondheidszorg moet daaraan tegemoet komen."

Voor de sectoren binnen de geestelijke gezondheidszorg die overgeheveld zijn bij de zesde staatshervorming, zetten we daar momenteel al stappen in. We werken nu aan een Vlaams systeem van rapportage van registratiedata vanuit de initiatieven van beschut wonen en de psychiatrische verzorgingstehuizen, zodat we van die sectoren over beleidsrelevante data beschikken die ook voldoen aan de huidige strenge eisen op het vlak van de privacy. De komende jaren zullen we ook verder investeren in de digitalisering van de sector en data-inzameling, dit in het kader van de inkanteling in de VSB en de uitvoering van het decreet Geestelijke Gezondheid. Ook de BelRAI zal hierin een rol spelen.

Wat de tweede aanbeveling betreft, engageert het Vlaamse regeerakkoord zich om het aanbod in de geestelijke gezondheidszorg te verhogen. We hopen dat dit kan samengaan met de versterking van de terugbetaling van de eerstelijnspsychologische functie door de federale overheid. Nu is dit namelijk niet toegankelijk voor minderjarigen en voor ouderen. We willen zo de hoge druk op de centra voor geestelijke gezondheidszorg verlagen en hun aanbod ook beter spreiden over de verschillende werkingsgebieden. Wat de eerstelijnspsychologische functie betreft, heeft de Vlaamse overheid steeds het voortouw genomen. We hebben zelf al jaren geleden de eerste stappen gezet voor het experimenteren met een eerstelijnspsychologische functie voor volwassenen, wat de aanleiding is geweest voor het federale terugbetalingssysteem. Momenteel lopen er Vlaamse projecten om te experimenteren met een eerstelijnspsychologische functie voor ouderen. Daarnaast hebben we samenwerkingsverbanden in de jeugdhulp opgezet – denk aan '1 gezin 1 plan' – die een eerstelijnspsychologische functie voor kinderen en jongeren omvatten. Deze samenwerkingsverbanden willen we uitbreiden, zodat dit gebiedsdekkend is in Vlaanderen. Dat staat in het regeerakkoord. Dat betekent dat er de komende jaren ook nog heel wat eerstelijnspsychologen voor jongeren bij zullen komen.

De Vlaamse overheid investeert daarnaast ook in online hulp in de geestelijke gezondheidszorg. Daar zijn we al jaren mee bezig. We mogen zeggen dat er op dit vlak al mooie zorgvernieuwendende initiatieven zijn gerealiseerd in de geestelijke gezondheidszorg. Het regeerakkoord stelt dat we hierop verder zullen inzetten, onder andere via de chatfunctie in de tweedelijns geestelijke gezondheidszorg. Dat is belangrijk, want via het online hulpaanbod bereiken we bepaalde groepen die minder frequent voorkomen in de klassieke face-to-facetherapie. We kunnen zo de zorg meer op maat en flexibel aanbieden aan de burger. Online hulpmodules kunnen ook een belangrijke meerwaarde zijn voor de klassieke therapie, bijvoorbeeld doordat mensen thuis ook verder aan de slag kunnen.

Vervolgens haalt het rapport het gebrek aan continuïteit van zorg aan. Dit kennen wij ook als een knelpunt. We willen in de geestelijke gezondheidszorg aan een nieuw toezichtsmodel werken, samen met Zorginspectie. In dit toezichtsmodel willen we eerder focussen op specifieke thema's dan op organisaties en we willen die thema's over organisaties heen gaan bevragen. Continuïteit van zorg werd door verschillende stakeholders aangeduid als een thema waarop grote winsten in de kwaliteit van zorg mogelijk zijn. Als eerste stap hebben we aan het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin gevraagd om een internationale literatuurstudie te doen en belangrijke aspecten van continuïteit in de zorg voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen in kaart te brengen. Dit rapport wordt eind maart 2020 opgeleverd. Dat zal input leveren om een referentiekader te maken rond dit thema, dat vervolgens gebruikt kan worden door Zorginspectie om een inspectieronde op te baseren.

Dan de derde aanbeveling. We weten dat het nodig is om in te zetten op een correcte beeldvorming van geestelijke gezondheidsproblemen en op destigmatisering. We hebben aan Te Gek!? een sterke partner die al jarenlang, dankzij onder andere steun van de Vlaamse overheid, campagnes en allerhande activiteiten opzet om het taboe op geestelijke gezondheidsproblemen te helpen doorbreken. Te Gek!? maakt deel uit van het Steunpunt Geestelijke Gezondheid. We zullen de komende jaren onze inzet op dit vlak continueren. Uit onderzoek blijkt dat destigmatiserende acties het meeste effect hebben als mensen ook in contact komen met personen met geestelijke gezondheidsproblemen. Daarom gaat dit ook hand in hand met het verder ondersteunen van ervaringsdeskundigen en een betere inclusie van personen met geestelijke gezondheidsproblemen in de maatschappij. We ondersteunen methodieken zoals Herstelacademies en Kwartiermaken om herstelgerichte zorg te verbinden met de brede samenleving. De komende jaren willen we bekijken op welke manier we deze herstelgerichte methodieken kunnen uitrollen in Vlaanderen. Op dit moment is dat namelijk geen structureel aanbod.

In het decreet betreffende de organisatie en ondersteuning van het geestelijke gezondheidslandschap maken we bewust een onderscheid tussen individugerichte zorg en populatiegerichte acties. We beseffen dat beide dimensies belangrijk zijn om de geestelijke gezondheid van alle burgers te waarderen, te beschermen en te versterken op individueel en maatschappelijk niveau.

We voorzien in het decreet een functie 'bevordering van geestelijke gezondheidscompetenties en van destigmatisering'. Als we met betrekking tot deze functie een uitvoeringsbesluit maken, kunnen alle initiatiefnemers hieraan bijdragen. Destigmatisering is immers geen zaak voor één organisatie. Hoe breder hierop ingezet wordt, hoe meer organisaties hierin een rol kunnen opnemen en hoe meer effect we kunnen bereiken. Het is dan ook belangrijk om deze populatiegerichte taak bij alle voorzieningen ggz als belangrijk onderdeel van hun kernopdrachten te erkennen.

Dan kom ik tot de vierde aanbeveling. In het decreet betreffende de organisatie en ondersteuning van het geestelijke gezondheidsaanbod wordt aan de geestelijke gezondheidsnetwerken een opdracht toegewezen met betrekking tot de toeleiding van zorggebruikers naar zorg, maximaal rekening houdend met de eigen regie van de zorggebruiker. Dat houdt in dat het geestelijke gezondheidsnetwerk een of meer aanspreekpunten aanwijst of organiseert, waar de gebruiker en zijn context terecht kunnen voor objectieve en transparante informatie in verband met passende zorg en de toegang daarnaartoe. We hebben hier dus al in de nodige decretale bepaling voorzien. Dit moet in deze legislatuur uitvoering krijgen.

Dan kom ik tot de vijfde aanbeveling. In de uitvoering van het decreet Geestelijke Gezondheid liggen verschillende opportuniteiten om tegemoet te komen aan knelpunten uit deze studie. Het decreet voorziet in de mogelijkheid om geestelijke gezondheidsnetwerken te erkennen. Hierbij willen we voortbouwen op bestaande

geestelijke gezondheidsnetwerken. We willen voor die netwerken een regelgevend kader scheppen met duidelijke opdrachten. Zo zal er meer stroomlijning komen in de doelstellingen en verwachtingen ten aanzien van die netwerken. De versnippering die in het aanbod bestaat en het gebrek aan transparantie voor de zorggebruiker is een belangrijk knelpunt uit het rapport. Wie geestelijke gezondheidsproblemen ervaart, moet makkelijker de weg vinden naar een passend hulpaanbod. De Vlaamse overheid heeft met dit decreet reeds een belangrijke regelgevende kapstok gecreëerd om hier de komende jaren verbetering in te brengen.

Dan kom ik tot de zesde aanbeveling. Momenteel wordt door een werkgroep verder werk gemaakt van de invulling van de functies van zorgcoördinatie en casemanagement. Alle belanghebbenden zijn in deze werkgroep vertegenwoordigd. Ook de federale coördinator van de netwerken geestelijke gezondheid maakt deel uit van de werkgroep. De werkgroep neemt als uitgangspunt de gemeenschappelijke visie inzake zorgcoördinatie en casemanagement tussen de federale overheid en de deelstaten, die bekrachtigd werd op de interministeriële conferentie Volksgezondheid van 25 maart 2019. De werkgroep zal een gedragen overzichtstekst opleveren die als basis kan dienen voor het uitwerken van een uitvoeringsbesluit hierover bij het nieuwe eerstelijnsdecreet.

Dan kom ik tot de zevende aanbeveling. Ik deel de mening dat het voor zorggebruikers belangrijk is dat er meer gediversifieerde woonzorgvormen beschikbaar zijn. Ik zal onderzoeken of in de komende legislatuur hiervoor middelen kunnen worden vrijgemaakt. Daarnaast is het ook belangrijk om samen met de minister van Wonen te bekijken of we de toegang tot huisvesting kunnen verbeteren. Dit wordt gesignaleerd als een belangrijk knelpunt, vooral voor mensen met ernstige en langdurige geestelijke problemen die meestal heel kwetsbaar in het leven staan.

Momenteel lopen er in Vlaanderen twee groepen van pilootprojecten om tot betere zorg op maat te komen op dit vlak. We experimenteren met aangepaste woonzorgvormen voor jongvolwassenen en we experimenteren met aanklampende zorg voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen die sociaal huren en die niet gekend zijn in de zorg, de zogenaamde 'zorgmijders'. Het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voert momenteel een evaluatiestudie naar deze twee groepen van projecten. Bij positieve beoordeling zou het een goede zaak zijn als we deze experimenten konden uitrollen in Vlaanderen en regelgevend verankeren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Minister, ik dank u omdat u concreet op elke aanbeveling hebt geantwoord.

Ik ben blij dat u de data beter zult registreren. Ik ga snel over waarmee ik het eens ben.

Wat betreft de tweede aanbeveling inzake eerstelijnszorg heb ik een aantal concrete bezorgdheden. Ik heb een bezorgdheid omtrent de betere spreiding van de plaatsen binnen de centra geestelijke gezondheidszorg. Ik voel aan dat dit betekent dat er bijvoorbeeld in Limburg en West-Vlaanderen, waar er blinde vlekken zijn, eventueel iets geïnvesteerd kan worden, maar dat er in andere steden en provincies waar er aanmeldingsstops zijn, mogelijk geen ruimte is. Ik wil u vragen om te kijken naar die plekken waar men al enkele jaren aan een stuk een aanmeldingsstop van meer dan drie maanden moet organiseren in combinatie met het verkorten van het zorgtraject, om toch maar een beetje een antwoord te kunnen bieden op de vraag.

Ik wil daaraan toevoegen dat ik begrijp dat de betaalbaarheid van die eerstelijnszorg niet enkel kan worden opgelost door de cgg's. U hebt daar ook op federaal niveau een instrument voor – niet u, maar uw collega's. Ook dat instrument zou moeten worden ingezet.

Het is daarbij erg belangrijk dat we, boven op '1 gezin, 1 plan', ook de eerstelijns-psychologische hulp, die federaal wordt terugbetaald, toegankelijk maken voor hulp aan kinderen. Ik hoop dat u daar ook vanuit de Vlaamse overheid voor blijft pleiten, en dat u uw deel kunt doen via de cgg's.

Want bewustwording en campagnes betreft: ik ben het ermee eens dat de Vlaamse overheid daar hard mee bezig is.

Uw antwoord in verband met de vierde aanbeveling vind ik eerder vaag. Die informatiepunten die men bepleit, zowel fysiek als digitaal, zijn erg belangrijk. Ik denk bijvoorbeeld aan de sociale kaart. Als we een dergelijke kaart kunnen maken voor het geestelijke gezondheidszorglandschap, dan zou dat voor hulpverleners en hulpzoekenden een grote bijdrage kunnen leveren. Want zelfs in psychiatrische ziekenhuizen is het niet altijd duidelijk wanneer ze iemand moeten doorverwijzen, en waar iemand terecht kan voor opvolging. En dat zijn mensen die er beroepsmatig mee bezig zijn. Ik denk dat een initiatief naar het model van de sociale kaart hier heel zinvol zou zijn.

Ik ben ten slotte zeer blij met uw antwoord rond begeleid wonen. Ik kan natuurlijk niet vooruitlopen op de feiten, maar u zult onderzoeken of u daar budgetten voor kunt vrijmaken. U onderzoekt ook andere pistes binnen huisvesting. Ik denk dat die pistes zeer belangrijk zijn.

We merken dat veel mensen, wanneer zij geestelijke gezondheidszorg nodig hebben – zeker als het residentieel is –, zich vaak in een erg precaire situatie bevinden, financieel en qua huisvesting. Voor die mensen leidt een dagelijkse structuur, een dak boven hun hoofd en netwerkbegeleiding vaak tot sneller herstel of een snellere terugkeer naar de maatschappij. Ik ben dus heel blij met het feit dat u dat bereidwilt onderzoeken. Ik kijk ook al uit naar uw antwoord op dat vlak.

Ik heb nog een vraag rond de continuïteit van zorg. U zegt dat we een literatuurstudie doen, en dat we kijken naar wat er belangrijk is om die continuïteit te kunnen bieden. Die input dient dan als referentiekader voor inspectierondes. Ik ga daar zeker akkoord mee. Maar zult u, voorafgaand aan die inspectierondes, ook aanbevelingen aan de sector formuleren, en de financieringen daar eventueel op afstemmen?

Als men vandaag vanuit een residentiële setting ook nog in nazorg verder hulp wil bieden, dan wordt dat vaak financieel afgestraft. Doet u daar aanbevelingen rond, en gaat u de Vlaamse financieringsmodellen aanpassen – minstens gelijktijdig, of voorafgaand aan die inspectierondes? Ik denk dat er binnen de sector wel bewustzijn is, maar dat men niet altijd weet hoe men die continuïteit mee kan organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, ik wil u bedanken voor uw zeer omstandig antwoord. Het is goed om te zien dat we met dit belangrijk werkstuk echt aan de slag gaan, en dat u bij elke beleidsaanbeveling een aantal ambitieuze paden hebt geëffend. Ik denk dat we de link met wonen niet mogen onderschatten. Daar kan heel wat vooruitgang worden geboekt.

U gaf in uw antwoord ook aan dat we met dit Vlaamse regeerakkoord de juiste weg zijn ingeslagen. Daarbij vind ik het belangrijk dat het decreet Geestelijke Gezondheid, dat we op het einde van de vorige legislatuur hebben goedgekeurd, net veel ruimte laat om die netwerken, die samenwerking en die initiatieven ten volle tot hun recht te laten komen.

En voor de rest moet ik eerlijk zijn: ik moet dat antwoord eens rustig nalezen, en dan komen er vast nog nieuwe vragen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik bedank de collega's voor deze vraag, want het is een interessante kwestie. Minister, ik heb het rapport ook doorgenomen, en het zal u niet verbazen dat, als het over geestelijke gezondheidszorg gaat, ik vooral nieuwsgierig ben naar de resultaten.

Ik lees hier letterlijk in het rapport dat er een grote en uiteenlopende hoeveelheid aan organisaties, instellingen en zorgverleners is die geestelijke gezondheidszorg aanbieden. "Er bestaat echter geen overzicht over wie ze juist zijn, wat zij aanbieden, wat hun doelpubliek is en welke resultaten ze leveren."

Collega's hebben mij al gewezen op een gebrek aan datacollectie, en u hebt daar ook al op geantwoord. Maar ik zou er toch op willen aandringen dat we willen weten bij welke therapieën en soorten geestelijke gezondheidszorg mensen terechtkomen, en met welk resultaat ze naar buiten kunnen komen na afloop van hun traject. Ook dat moeten we in kaart brengen: dat vind ik heel belangrijk.

Minister, wie is verantwoordelijk voor de datacollectie die u gaat uitwerken? Wie zal de trekker zijn? Wie kunnen we daarover aanspreken? Ik huiver altijd een beetje wanneer ik ontdek dat een stuurgroep voor iets verantwoordelijk is. Ik zou graag willen weten wie er de voorzitter van is, wie we kunnen aanspreken.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dank u voor al deze opmerkingen. We zullen er op gezette tijden nog wel op terugkomen. Dat heeft te maken met prioriteiten en met de inkanteling van deze problematiek in de hele Vlaamse sociale bescherming en de uitgangspunten die we daarvoor zullen gebruiken en in de toekomst zullen uitwerken.

Ik heb al op verschillende punten geantwoord. De terugbetaling is een federale aangelegenheid, maar we zullen dat uiteraard blijvend onder de aandacht brengen. Die datacollectie moeten we bekijken. Als u een suggestie heeft over wie daar verantwoordelijk voor moet zijn, hoor ik ze graag.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil gewoon iemand die we daarover kunnen aanspreken.

Minister Wouter Beke: Ik kan daar nu geen antwoord op geven. Dat moeten we bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Ik neem aan dat we hierop, zoals de minister zegt, nog uitvoerig zullen terugkomen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de opstart van gezinshuizen – 261 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, een gezinshuis is een nieuwe vorm van jeugdhulpverlening die in het jeugdhulplandschap een plaats krijgt tussen de pleegzorg en de residentiële jeugdhulp. We hebben daarover in de vorige legislatuur een conceptnota geschreven. Het is een nieuwe vorm van opvang in een gewoon huis voor kwetsbare kinderen. Die opvang wordt georganiseerd in een gezinssetting. Vorige legislatuur hebben we daarover een aantal keren van gedachten gewisseld. Er werd

daarover een voorstel van resolutie goedgekeurd op 13 maart 2019. Dat gebeurde met unanimititeit in de plenaire vergadering. In het regeerakkoord staat een passage over gezinshuizen, die ik nu niet zal voorlezen.

Op 20 juli 2018 kwam er een ministerieel besluit over een projectsubsidie voor SOS Kinderdorpen, dat daarrond een pilootproject opstartte: het Simbahuis in Liedekerke. Dat project is een samenwerking met het agentschap Jongerenwelzijn. Het startte op 1 januari 2019 en duurt een jaar.

Minister, het pilootproject Simbahuis is bijna een jaar oud, dus dient de evaluatie zich aan. U kunt de vragen al raden. Wanneer zal die evaluatie plaatsvinden? Wie gaat ze doen en wanneer mogen we hiervan de resultaten verwachten? Heeft er een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden? Kunt u ons hiervan een terugkoppeling en eventueel ook al aanbevelingen geven?

Tijdens de hoorzittingen in de commissie bleek dat er nog een aantal zaken onduidelijk waren. Deze zijn ook opgenomen in de resolutie. Ze moesten onderzocht worden om een aantal oplossingspistes aan te reiken, bijvoorbeeld over de afbakening van de doelgroep, de indicatiestelling, welke vereisten we aan gezinshuisouders zouden vragen, hoe we de matchingprocedure het beste konden opzetten tussen kinderen die in aanmerking komen en gezinshuisouders. Minister, hoe zit het met dat onderzoek? Is het klaar? Zijn de resultaten ervan beschikbaar? Hoe houdt u er rekening mee in uw beleid?

Een heel grote hinderpaal in het opzetten van die gezinshuizen is het feit dat met de federale minister van Werk, u niet onbekend, het arbeidsstatuut van de gezinshuisouder moest worden bekeken. Ik ben heel benieuwd om te weten wat daar de stand van zaken is.

De reden waarom ik u dit vraag, minister, is dat in het voorstel van resolutie werd gevraagd om aan het Vlaams Parlement tegen 1 juli 2019 een aantal resultaten voor te leggen. Die zijn voor zover ik weet nog niet binnengekomen. Waarom niet? Kunt u ze vandaag wel onthullen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, het project SOS Kinderdorpen betreft het organiseren van innovatieve opvang voor jonge kinderen en is op 1 september 2018 van start gegaan. Het project wordt opgevolgd door een stuurgroep... *(Opmerkingen van Lorin Parys)*

U hoort dat woord niet graag, hé?

Lorin Parys (N-VA): Wie is de verantwoordelijke?

Minister Wouter Beke: Die groep bestaat uit een initiatiefnemer, de administratie, academici en vertegenwoordigers van de private jeugdhulp met een bijzondere expertise in de begeleiding en de opvang van jonge kinderen, zoals de pleegzorg en het centrum voor kindercare en gezinsondersteuning (ckg). Deze groep volgt de voortgang van het project op en zal ook instaan voor het eerste evaluatierapport, dat tegen april 2020 wordt verwacht.

Op die groep hebben we ook de Nederlandse ervaringen ingebracht. Daar wordt al langer met het concept van gezinshuizen gewerkt. Ook wat het instrumentarium voor de werving en selectie van ouders betreft, kunnen we een beroep doen op de Nederlandse expertise.

Het project kent twee fasen. In de eerste fase vonden de voorbereidende acties plaats, zoals het onderzoeken van een goed profiel van en juridisch statuut voor

de gezinshuishoudens; de werving, de vorming en training van de ouders; de screening en de werving van ondersteunende begeleiding en het opzetten van de nodige samenwerkingsverbanden. Deze fase liep door tot het voorjaar 2019.

Relevant is dat uit de analyse van het statuut van de gezinsouder blijkt dat een werknemersstatuut in de huidige context niet evident is, rekening houdend met de Belgisch wetgeving en de Europese werktijdenregeling. Daarom werd geopteerd voor een zelfstandigenstatuut, waarvoor een ruling bij de federale rulingscommissie werd verkregen. Rekening houdend met de selectieprocedure en de voorbereidingstijd konden in april 2019 de eerste kinderen aan een gezinshuisouder worden toevertrouwd.

Momenteel is er één gezinshuisouderpaar actief, aan wie vier kinderen werden toevertrouwd. Uit contacten met de initiatiefnemers blijkt dat dit goed verloopt. Er zitten ook nog drie kandidaat-gezinnen in de voorbereidingsfase.

Het concept van SOS Kinderdorpen vertrekt van een duidelijk profiel van kinderen. Het gaat over situaties van jonge kinderen van wie de problematiek een professionele omkadering vereist die de pleegzorg niet kan bieden, maar van wie toch ingeschat wordt dat ze op termijn terug naar huis georiënteerd kunnen worden.

In een volgende fase is het de bedoeling om het concept te verruimen naar oudere kinderen en langdurige trajecten. Ook hier zullen we ons kunnen inspireren op de Nederlandse praktijk. Daar worden al veel adolescenten in de gezinshuizen geplaatst.

We merken op dat er op het terrein verschillende initiatieven genomen worden die gelijkenissen vertonen met de gezinshuizen. Zo staat er een project op stapel waar er via een intensievere samenwerking tussen de pleegzorg en het ckg een omkadering en professionele ondersteuning geboden wordt. Dat moet een pleeggezin in staat stellen om ook met bijzonder complexe situaties een positief traject af te leggen. We verwachten van de stuurgroep dat ook deze initiatieven in de evaluatie worden meegenomen.

Binnen de huidige context is een werknemers- of bediendestatuut niet evident en het statuut van thuiswerken is ook niet waterdicht. Een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) met een specifiek statuut voor professionele zorgouders zou eventueel een oplossing kunnen bieden. Ook met betrekking tot de Europese werktijdenrichtlijn doet er zich een probleem voor. Die richtlijn bevat restricties inzake de werktijd, zoals de maximale arbeidsduur van acht uur per dag en de compensaties voor avond-, nacht- en weekendprestaties. Die zijn moeilijk verenigbaar met het gezinshuisouderschap. Daarom werd binnen het project gekozen voor een zelfstandigenstatuut, al dan niet in bijberoep.

We merken dat ook in Nederland meer en meer met zelfstandigen wordt gewerkt. Er wordt met de zelfstandige gezinsouders een dienstenovereenkomst gesloten die bepalingen bevat rond onder meer de kwaliteit, de samenwerking, de sturing, de intervisie en rond praktische afspraken en modaliteiten. Dit zelfstandigenstatuut is momenteel en binnen de contouren van het project sluitend door de ruling.

We verwachten op korte termijn een advies over de wijze waarop het concept van gezinsouders structureel en over heel Vlaanderen kan wordt uitgerold.

Zoals daarnet geschetst, voerde het project eerst op zorgzame wijze het voorbereidende traject uit. De effectieve praktijk van plaatsingen in de gezinshuizen is pas in het voorjaar gestart. We geven er dan ook de voorkeur aan om deze praktijk verder te ontwikkelen en in het voorjaar van volgend jaar hier een onderbouwde evaluatie voor te leggen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, eerst en vooral, ik vind het heel positief dat vandaag één ouderpaar vier kinderen begeleidt en dat er nog drie in de pijplijn zitten, als ik dat zo oneerbiedig mag uitdrukken. Het Simbaproject heeft een projectsubsidie gekregen. Dat loopt af op het einde van het jaar. Wat gebeurt er dan met die drie ouders die nu in het traject zitten om gezinshuisouder te worden?

Ik wil ook gewoon zeggen dat ik het bijzonder positief vind dat er een pleegzorg-initiatief samen met het ckg wordt opgezet. Ik geloof immers echt wel dat, als je pleegouders voldoende ondersteunt, als zij weten dat ze in een moeilijke situatie of een crisissituatie een beroep kunnen doen op dienstverlening waarvan ze zeker zijn, zoals in een afsprakenkader met het ckg, je dan heel veel extra mensen zult motiveren om extra kwetsbare kinderen op te vangen. Dat wil ik dus heel graag ondersteunen.

Een andere vraag gaat over die ruling. Ik ben niet zo vertrouwd met het aspect ruling als het gaat over arbeidssituaties. Heb ik het goed begrepen dat de huidige ruling voor de gezinshuisouders van Simba en SOS Kinderdorpen geldt, maar dat die ruling binnenkort wordt uitgebreid, zodat iedereen die op zelfstandige basis gezinshuisouder wil worden, zich op die ruling zou kunnen beroepen?

Ik heb gehoord dat u in het voorjaar van 2020 met een rapport zult komen dat alles omvat dat in de resolutie staat. Ik vind het natuurlijk wel heel jammer dat, als het parlement vraagt dat op 1 juli daadwerkelijk in te schrijven, waarover er ook een consensus was in de plenaire vergadering bij alle partijen, dit parlement eigenlijk pas driekwart jaar later de gegevens krijgt. Dat zou ik in de toekomst graag willen vermijden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega Parys heeft in de vorige legislatuur inderdaad het initiatief genomen om een conceptnota over die gezinshuizen in te dienen. We hebben daarover hier dan een heel interessante hoorzitting over gehad. Ik denk dat iedereen wel veel heil zag, een grote meerwaarde zag in het concept op zich, waarbij men kleinschalig die zorg op zich neemt voor kinderen en jongeren die niet thuis kunnen opgroeien en toch niet dadelijk voor pleegzorg in aanmerking komen. We hoorden toen echter toch ook wel dat er heel wat drempels zijn. Ik denk dat we allemaal heel positief stonden en staan tegenover het pilootproject van SOS Kinderdorpen. We hebben daar dan ook een uitvoerig voorstel van resolutie over goedgekeurd. Minister, als ik nu echter uw toelichting hoor, dan begrijp ik toch wel dat in de opstartfase natuurlijk nog wel een aantal vragen zijn gerezen en dat daar toch wel op een heel zorgzame manier mee moest worden omgegaan, inzake screening, matching, begeleiding van die gezinnen en dergelijke meer, om echt alle kansen te geven om er een succesverhaal van te maken. Dat heeft er dan inderdaad wellicht toe geleid dat die timing niet kon worden gehaald, maar voor mij zijn het verankeren met het oog op de toekomst en een goede evaluatie kunnen maken van een goed pilootproject belangrijker dan die strikte timing van 1 juli, die, gezien de verkiezingen en de onderhandelingen, natuurlijk sowieso al moeilijk lag, denk ik.

In het regeerakkoord hebben we daar inderdaad verder in voorzien. Het is ook goed dat er een aantal parallelle trajecten worden uitgewerkt, waaruit we kunnen leren. Ik denk dat die allemaal aansluiten bij een resolutie die we in dit parlement op het einde van de vorige legislatuur hebben goedgekeurd, om te proberen kinderen kleinschaliger op te vangen als ze residentieel moeten worden opgevangen. We voelen natuurlijk allemaal dat er nu nood is aan een verlenging van dit project, want het kan natuurlijk niet zijn dat je dit nu zou stopzetten. Dit moet voortgaan als pilootproject, en de gezinnen die daarmee bezig zijn en de jongeren die worden opgevangen, moeten natuurlijk ook zekerheid hebben. Daarom sluit ik me aan bij de vraag van collega

Parys: op welke manier wordt die continuïteit gegarandeerd, minstens voor een zekere periode na de evaluatie, waarna er hopelijk structureel kan worden verankerd?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dank u voor de bijkomende vragen. Ter informatie, collega Parys, de voorzitter van de stuurgroep is het afdelingshoofd Voorzieningen van de administratie. Zo weet u dat ook.

Dat het project vertraging opgelopen heeft, heeft te maken met één belangrijke reden, namelijk dat er eerst een ruling afgesproken moest worden. Het heeft nogal wat tijd met zich meegebracht voor er daarover duidelijkheid was. Daardoor is er die vertraging, er is geen onwil of andere reden. Eerst moest dat uitgeklaard worden, dat heeft tijd gekost, en toen dat duidelijk was, is het geheel uitgerold.

Wat Simba betreft, lopen die subsidies eind 2019 inderdaad af. We bekijken het op dit ogenblik om die middelen ook voort te zetten.

De vraag over de ruling is interessant. Ik kan daar nu niet op antwoorden, maar we vragen dat eens op.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik denk dat het goed is dat we ervoor zorgen dat die drie kandidaat-ouders voor het Simba-project ook kunnen starten, dat die subsidie voortgezet zou worden, ook al is de evaluatie nog niet afgerond.

Wat de ruling betreft, zou ik voorstellen dat u het antwoord aan de secretaris laat weten, en dan wordt dat doorgestuurd aan alle commissieleden. Het zou mij zeer interesseren.

En dan is er het feit dat er in het Simba-huis met een goede screening van die gezinshuisouders gewerkt is. Het is interessant om in het evaluatierapport daar de nodige aandacht aan te besteden, om te kijken op welke manier ze dat gedaan hebben, wat we eruit kunnen leren en hoe we ervoor kunnen zorgen dat, zelfs op zelfstandige basis, die gezinshuisouders steeds ingebed worden in een organisatie die pedagogische en agogische ondersteuning geeft, zodat we geen vrije atomen hebben die aan gezinshuisouderschap beginnen te doen.

De voorzitter: Het antwoord op de vraag over de ruling zal via de secretaris bezorgd worden.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het tekort aan personeel bij diensten voor gezinszorg – 282 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Vanuit het beleid wordt steeds meer ingezet op het zo lang mogelijk thuis of in de buurt kunnen blijven wonen. Ook het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 herneemt dit uitgangspunt. Zo lezen we daarin onder meer: "We zetten verder in op het zo lang mogelijk thuis of in de buurt kunnen blijven wonen met aangepaste zorg, infrastructuur en technologische innovaties" en "Voor onze ouderen investeren we verder in thuiszorg."

Een kleine hulp in het huishouden of bij bepaalde zorgtaken kan voor ouderen of mensen met een beperking een wereld van verschil maken en er zelfs voor zorgen dat een residentiële opname vermeden of uitgesteld kan worden. Zo kan iedereen die in zijn thuissituatie vanuit een bepaalde zorgbehoefte nood heeft aan hulp, zich richten tot een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (DGAT), in de toekomst diensten voor gezinszorg genoemd. Deze dienst stuurt dan iemand thuis langs voor ondersteuning op het vlak van gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Gezinszorg doelt dan vooral op onder meer persoonsverzorging, hulp in het huishouden en psychosociale ondersteuning. Onder aanvullende thuiszorg valt onder meer de schoonmaak van het huis, oppashulp en karweidiensten.

Door de vergrijzing en verzilvering van onze samenleving zal de vraag naar dergelijke hulp aan huis in de toekomst nog toenemen.

De lokale besturen die zo'n DGAT organiseren, zijn echter voortdurend op zoek naar medewerkers. Volgens de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft de helft van de lokale besturen minstens één vacature voor verzorgende of poetskracht. Reacties op dergelijke vacatures blijven vaak uit. In dat kader vraagt de VVSG meer waardering voor de job van poetskracht en verzorgende. Ook moet meer worden ingezet op het versterken van competenties op de werkvloer, aldus de VVSG.

In het regeerakkoord staat dat de Vlaamse Regering blijft inzetten op werkbaar werk in de zorgsector. "Met de beleidsdomeinen Werk en Onderwijs voeren we een geïntegreerde aanpak om de instroom binnen de zorgsector te vergroten en het retentiebeleid te verbeteren om aan de nijpende vraag naar personeel tegemoet te komen. Het indammen van uitstroom is immers even essentieel als het versterken van de instroom en de zij-instroom," zo staat er te lezen.

In het kader van werkbaar werk stimuleert het Zorgbedrijf Antwerpen de zorgkundigen in rusthuizen om anders te gaan werken. Om de job langer te kunnen volhouden, vraagt de directie om het werk te combineren met thuiszorg. De bedoeling is om medewerkers meer mentale rust en afleiding te geven en een grotere variatie in het werk. Zo wil men de mentale belasting verminderen en het werk draaglijker maken.

Het niet kunnen invullen van vacatures in de gezinszorg heeft uiteraard gevolgen voor de mensen die nood hebben aan thuishulp. De kans dat op hun vraag een antwoord komt, hangt vanzelfsprekend af van het beschikbare personeel. Dat terwijl, zoals gezegd, de diensten die geleverd worden door de diensten van cruciaal belang zijn om mensen zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk thuis te laten blijven wonen. Daarnaast zijn er natuurlijk ook gevolgen voor het bestaande personeel, dat te maken krijgt met een grotere werkdruk.

Minister, hebt u een zicht op de totale noden op het vlak van personeel bij de verschillende diensten voor gezinszorg? Zijn er verschillen vast te stellen tussen de publieke en de private diensten voor gezinszorg? Is er sprake van grote regionale verschillen?

Op welke manier kunnen er meer werkzoekenden worden toegeleid naar de job van verzorgende of poetsing?

Gelet op de nood aan medewerkers in de zorgsector, ook in de toekomst, werden de voorbije jaren verschillende actieplannen 'Werk maken van werk in zorg en welzijn' opgemaakt. Zult u verder werk maken van de uitvoering hiervan? Is er nood aan bijsturing? In hoeverre worden de personeelsbehoeften van de diensten voor gezinszorg hierin opgenomen?

Welke maatregelen zult u nemen om het aanbod van de DGAT's te kunnen blijven garanderen, en dit met het oog op het langer thuis kunnen blijven laten wonen van mensen met een zorgnood?

Hoe staat u tegenover het proefproject van Zorgbedrijf Antwerpen om personeelsleden deeltijds in te zetten binnen de residentiële ouderenzorg, aangevuld met een deeltijdse betrekking binnen de gezinszorg?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, uit de cijfers van VDAB blijkt dat het aantal vacatures is afgenomen van 1292 in 2013 tot 792 in 2015. In 2016 is er opnieuw een stijging. In 2018 werden zelfs 1794 vacatures geregistreerd voor verzorgenden.

De provinciale verschillen zijn in verhouding tot de grootte van de provincies, maar overal is inderdaad wel dezelfde trend waarneembaar: een daling tot en met 2015 en nadien een toename. De enige uitzondering is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar er een daling te zien is tussen 2017 en 2018.

Navraag leert dat er geen wezenlijk verschil is tussen de situatie in de publieke en die in de private diensten voor gezinszorg. VDAB verricht veel werk om werkzoekenden toe te leiden naar de jobs van verzorgende en/of poetshulp. Evenwel is het aantal werkzoekenden continu dalend en laat zich dat ook voelen in het aantal kandidaten dat omgeschoold wordt tot verzorgende, zorgkundige of poetshulp. Een mooi initiatief van VDAB, samen met diensten voor gezinszorg, is de ontwikkeling van een modulair traject met deelkwalificaties, zodat alle cursisten die starten aan een opleiding verzorgende of zorgkundige met een contract van VDAB na elke module in opbouw een deelkwalificatie kunnen halen als huishoudhulp, logistiek assistent en verzorgende of zorgkundige.

Hiervoor worden alle kandidaten gestimuleerd om zich zo ver mogelijk bij te scholen maar blijven ze niet met lege handen achter als de opleiding vroegtijdig wordt verlaten. Dit is verankerd in het besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de VDAB-opleiding tot verzorgende en zorgkundige.

Een ander mooi voorbeeld is het project Jongeren Actief in de Thuiszorg (JATZ) van thuiszorg Vleminckveld in samenwerking met VDAB en het Europees Sociaal Fonds. Het is een opleiding van zeven weken voor jongeren tussen de 18 en de 30 jaar. Tijdens de gratis opleiding krijgen zij een intensieve opleiding rond huishouden en ondersteuning bij zorgbehoevende mensen. Er is eveneens een stage voorzien bij een erkende dienst voor gezinszorg. Indien nodig wordt er taal- en jobcoaching voorzien.

De verschillende actieplannen 'Werk maken van werk in de thuiszorg' worden verder uitgevoerd. De verzorgenden en zorgkundigen worden hierin zeker meegenomen.

Ook in de campagne 'Ik ga ervoor' krijgen de diensten voor gezinszorg steeds aandacht, zoals bijvoorbeeld in de campagne van 2019 met het liedje 'Healers', waarbij in het opgenomen clipje de diensten voor gezinszorg duidelijk aanwezig zijn. Ook wordt in het actieplan aandacht besteed aan de opleiding van de zorgkundigen/verzorgenden.

In navolging van het regeerakkoord wordt gepland om het werk van de zorgambassadeur verder te zetten.

Deze legislatuur zal er een groei zijn van het urencontingent gezinszorg. We zetten tevens in op de flexibele gezinszorg zodat zorg op maat geboden kan worden. Momenteel is het aantal uren dat erkende diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg kunnen bieden 's avonds, 's nachts, op zaterdag, zondag en feestdagen beperkt. Het huidige plafond van flexibele uren zal worden geschrapt.

In uitvoering van het vijfde Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de socialnon-profitsectoren (VIA 5) werden dit jaar de subsidies voor het verzorgend en begeleidend personeel verhoogd als een vergoeding voor de toegenomen flexibiliteit. Ook zal in

uitvoering van VIA 5 in 2020 de koopkracht van het verzorgend en begeleidend personeel van de diensten voor gezins- en aanvullende thuiszorg verhoogd worden door extra loonsubsidies aan de erkende diensten toe te kennen. Daarvoor is in 5 miljoen euro voorzien. Op deze manier krijgt de sector gezinszorg evenwaardige arbeidsvoorwaarden voor het beroep van verzorgende en omkaderingsmedewerkers als in andere socialprofitsectoren.

Daarnaast zal de poetshulp in het kader van de gezinszorg ingezet worden in de situaties waarbij het gebruik van dienstencheques niet haalbaar is als gevolg van hogere eigen bijdragen ten overstaan van de dienstencheques of specifieke kwetsbaarheden op basis van vooraf bepaalde criteria die objectief vastgesteld worden op basis van de gebruikte indicatiestellinginstrumenten. Gebruikers die poetshulp nodig hebben en buiten deze afgebakende doelgroep vallen, kunnen steeds een beroep doen op dienstencheques. Door deze duidelijke afbakening van de doelgroep voor poetshulp kunnen de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg een deel van de bestaande middelen voor aanvullende thuiszorg omzetten naar extra uren gezinszorg en zo het groeipad voor de gezinszorg verder realiseren.

Ik sta positief ten overstaan van alle innoverende projecten die nagaan hoe we ervoor kunnen zorgen dat werken in de zorgsector aantrekkelijker wordt en minder belastend. We moeten blijven zoeken naar manieren om mensen te stimuleren actief te zijn in de zorgsector en er voor te zorgen dat ze kunnen en willen blijven werken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en het cijfermateriaal. Daaruit blijkt toch wel dat de oproep vanuit de VVSG terecht was, als ik zie welke stijging er vorig jaar was in het aantal vacatures voor verzorgende.

We weten allemaal dat er veel noden zijn in de zorgsector om het aantal vacatures op te vullen. Dat geldt voor de diverse sectoren binnen Welzijn. Als we de keuze maken om mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen en hen daar te ondersteunen, dan zijn mensen die werken in de gezinszorg een specifieke doelgroep. We kunnen mensen de ondersteuning willen geven die ze nodig hebben, Vlaanderen kan middelen reserveren en in een groei voorzien, maar dan moet er wel personeel beschikbaar zijn. Daarom vind ik het zeker ook goed dat er bepaalde projecten worden opgezet vanuit VDAB en dat organisaties, zoals het Zorgbedrijf Antwerpen, zelf creatief en innovatief nadenken. Ik vraag u om de sector ook in die zin op te roepen om te kijken op welke manier daaraan bijgedragen kan worden.

In dat kader is het positief dat u zegt dat het werk van de zorgambassadeur zeker verdergezet zal worden, want er komen in de volgende jaren nog grote noden op ons af, niet alleen in de gezinszorg maar in de hele zorgsector. Dit is een punt dat we allemaal nauwlettend moeten opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het vinden van werknemers in de zorgsector is een algemeen probleem. Werkbaar werk, meer inspraak in de zorgorganisatie en meer zelf kunnen beslissen zijn factoren die mensen belangrijk vinden om aan boord te blijven. Er wordt hier nu hoofdzakelijk gesproken over de instroom, maar het kunnen houden van mensen is ook een zeer belangrijk aspect dat we in het oog moeten houden. We moeten daar zeker en vast voldoende aandacht aan besteden.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik deel die zorg en die bekommernis. De arbeidsmarkt van vandaag is wat ze is. Er heerst toenemende krapte: steeds minder aanbod en steeds meer vraag. Ik denk dat we daar met zijn alleen aandachtig voor moeten zijn.

Ik wil nog verwijzen naar een instrument dat VDAB ter beschikking stelt: het gaat over mobiele opleidingen die op zeven of acht weken tijd met een mogelijke werkgever in opleidingen voorziet, ter plaatse. Dat is toch wel succesvol gebleken, vooral binnen de doelgroep van mensen met allochtone afkomst. Zij kennen vaak een moeilijker traject naar de arbeidsmarkt, en op deze manier vinden ze toch een heel snelle instroom of doorstroom. Het instrumentarium is dus voorhanden, en we moeten het vooral durven en willen inzetten hiervoor.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil als slotbemerking nog een oproep doen. Want er is toch ook wel nood aan positieve beeldvorming rond werken in de zorg. Ook daar kunnen we allemaal aan meewerken, ook vanuit het beleidswerk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de regionale verschillen in het aantal kraamzorgdossiers – 296 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Gezinnen waar een kindje geboren wordt, kunnen een beroep doen op een vroedvrouw die aan huis komt. Maar ze kunnen ook kraamzorg aanvragen. Kraamzorg helpt gezinnen te wennen aan de nieuwe situatie door hulp te bieden bij de zorg voor de pasgeborene, of door lichte huishoudelijke taken over te nemen.

In zijn antwoord op mijn vraag om uitleg van 8 maart 2016 stelde de toenmalige minister dat, sinds het bekendmaken van de ambitie van de federale minister om het ziekenhuisverblijf na een bevalling te verkorten, er een toename van aanvragen voor kraamzorg binnen de gezinszorg en aanvullende thuiszorg merkbaar was. Ook uit de antwoorden op mijn schriftelijke vragen naar cijfers in verband met kraamzorg blijkt dat er jaar na jaar een stijging is in het aantal dossiers gezinszorg waarin zorg werd geboden aan een gezin met een pasgeboren kind.

Terwijl in 2013 op een heel jaar in zo'n 9700 dossiers kraamzorg werd verleend, ging het in 2018 over bijna 15.500. Dat is een stijging van maar liefst 58,8 procent. Kraamzorg wint dus enorm aan populariteit, en dat is goed. Maar wat ook opvalt, zijn de grote regionale verschillen. Ik zette het aantal dossiers kraamzorg voor 2018 per provincie af tegenover het aantal geboorten in diezelfde provincie. Dan blijkt dat in de provincie West-Vlaanderen in 2018 bijvoorbeeld een op drie gezinnen waarin een kindje werd geboren een beroep deed op kraamzorg. In de provincie Antwerpen deed slechts iets meer dan 15 procent of een op zeven hier een beroep op. In Oost-Vlaanderen ging het om 26,44 procent, in Limburg om 23,24 procent en in Vlaams Brabant om 21,50 procent.

Het is goed dat meer en meer jonge gezinnen de weg naar kraamzorg vinden. Door een goede afstemming en opvolging van de zorg in de kraamkliniek en thuis, geven we moeders en baby's meer kansen op een goede start. Ongeveer 10 procent van

de jonge moeders krijgt na de bevalling in meer of minder mate postpartum-problemen. Zeker in dergelijke gevallen is een goede opvolging van zowel moeder als kind van groot belang. We hebben daar in de vorige legislatuur ook twee resoluties over goedgekeurd.

Gezien de grote regionale verschillen, lijkt het ook aangewezen om na te gaan wat de mogelijke oorzaken hiervoor kunnen zijn. Zodra daar zicht op is, kunnen inspanningen worden gedaan om gezinnen te bereiken die er mogelijk nood aan hebben, maar die nu niet worden bereikt.

Minister, hoe verklaart u de sterke stijging in het aantal dossiers kraamzorg? Hoe verklaart u de regionale verschillen in het aantal dossiers kraamzorg? Acht u het nodig dat er verder wordt onderzocht wat de oorzaken kunnen zijn van de regionale verschillen, en zult u daartoe een initiatief nemen?

Hebt u meer informatie over de gezinnen die kraamzorg aanvragen? Ik denk dan aan het aantal kinderen, de sociaal-economische situatie enzovoort. Zijn daarin trends merkbaar? Welke conclusies trekt de minister daaruit? Acht u het nodig dat er verder wordt onderzocht welke gezinnen kraamzorg bereikt? Zal u daartoe initiatief nemen? Wordt er extra ingezet op het beter bekendmaken van kraamzorg bij meer kwetsbare gezinnen, en op welke manier gebeurt dit dan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, de sterke stijging van het aantal dossiers kraamzorg is vooral te verklaren door het feit dat verschillende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg zich daarop de voorbije jaren meer en meer zijn gaan profileren. Meer en meer diensten maken veel promotie rond hun aanbod kraamzorg: via een aparte pagina op hun website, flyers enzovoort lichten de diensten deze vorm van gezinszorg er apart uit, en zorgen ze voor een gerichte en ruime bekendmaking.

De stijging kan ook deels te verklaren zijn door het verkorten van de ligduur in de ziekenhuizen na de bevalling. De sterke stijging van het aantal dossiers kraamzorg vond echter al plaats in de periode 2013-2016, terwijl de eerste zes pilootprojecten rond die verkorte ligduur pas in juli 2016 werden opgestart. De verdere uitrol naar heel Vlaanderen werd pas later doorgevoerd.

Het aanbod van kraamzorg was dus al sterk gegroeid bij de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg vooraleer de federale overheid begon met haar initiatieven voor het verkorten van de ziekenhuisopname na een bevalling.

Een mogelijke verklaring voor die regionale verschillen is dat een aantal grotere diensten die in een bepaalde provincie een ruim aanbod hebben zich – veel sterker dan de andere diensten – profileren in de kraamzorg.

Wanneer het aandeel kraamzorg per dienst bekeken wordt, valt het op dat er in Limburg, Vlaams-Brabant, West- en Oost-Vlaanderen telkens één of twee grote diensten actief zijn die veel kraamzorg aanbieden. Bij die diensten ligt het aandeel van dossiers kraamzorg dan ook veel hoger dan bij alle andere diensten. In de provincie Antwerpen is er geen grote dienst actief die zich sterk profileert op kraamzorg, wat zich vertaalt in een lager aandeel dossiers kraamzorg dan in de andere provincies.

Ik beschik niet over bijkomende informatie over de gezinnen die kraamzorg aanvragen. Om privacyredenen heeft de overheid geen toegang tot dergelijke persoonsgegevens over de gebruikers die een beroep doen op een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg.

Ik zal laten onderzoeken welke maatregelen nuttig zijn en op welke manier kraamzorg bij die prioritaire doelgroep beter bekend kan worden gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Kraamzorg kan een goede ondersteuning zijn in gezinnen waar pas een baby geboren is. Dat beseffen we allemaal en dat hebben we ook onderschreven in een resolutie die we daarover in de vorige legislatuur hebben goedgekeurd. Dan is het natuurlijk belangrijk dat gezinnen, en zeker gezinnen die het nodig hebben, kwetsbare gezinnen, daar ook een beroep op kunnen doen. Ik denk dan aan Huizen van het Kind of aan iedereen die betrokken is in het traject voor een geboorte: artsen, vroedvrouwen en dergelijke. Zij kunnen ook zorgen voor de bekendmaking. Ik begrijp dat u zegt dat er diensten zijn die zich daar meer op profileren en daar meer publiciteit aan geven.

Ik denk ook wel dat er heel wat mond-tot-mondreclame is. Mensen in dezelfde leeftijdscategorie die in de vrienden- of familiekring een baby zien geboren worden, vragen dat dan ook aan. Eigenlijk zou het niet van een dienst afhankelijk mogen zijn of het aanbod de gezinnen al dan niet bereikt. Voor mij is het belangrijkste dat zeker de kwetsbaarste gezinnen – waarvan we misschien denken dat zich mogelijk een aantal problemen zouden kunnen voordoen, of die toch echt ondersteuning nodig hebben – bereikt worden. Ik begrijp dat het niet zo gemakkelijk is om daar een eenduidig beleid rond te voeren, maar uw antwoord toont toch wel aan dat daar nood aan is. Ik zou u dus echt willen vragen om verder werk te maken van het onderzoek, om te achterhalen welke maatregelen nodig zijn om prioritair de kwetsbaarste gezinnen te bereiken met kraamzorg.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, u zegt dat het vooral komt door de profilering van bepaalde diensten. Wat mij vooral zinvol lijkt, is dat we als standaardvraag moeten implementeren dat zwangere vrouwen vaak meerdere consultaties hebben bij vroedvrouw of gynaecoloog en dan ook bij de bevalling zelf. We moeten voor en na de bevalling de mensen daarvan minstens op de hoogte brengen en de nodige informatie geven. Zo kunnen we ervoor zorgen dat meer mensen een beroep kunnen doen op kraamzorg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het armoedebeleid van de nieuwe Vlaamse Regering – 291 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maaike De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over lokale gezinscoaches als concrete maatregel tegen armoedebestrijding – 294 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik besef dat mijn vraag redelijk generiek is, maar ik vind het toch nodig om ze te stellen omdat daarover de voorbije weken heel wat verklaringen zijn afgelegd door de minister-president en door de vakminister. Ik wil dan ook vragen wat er precies wordt bedoeld met deze verklaringen.

Op 17 oktober was het de Internationale Dag voor de Uitroeijing van Armoede. Daarbij stonden een aantal armoedeorganisaties en deskundigen die met deze

problematiek aan de slag zijn, stil bij het armoedebeleid dat de Vlaamse Regering de komende jaren wil voeren. De organisaties en experts bevestigden dat het regeerakkoord een aantal positieve punten bevat in verband met de bestrijding van armoede maar hadden ook bijna allemaal dezelfde opmerking, namelijk dat het regeerakkoord weinig structurele maatregelen bevat en dat er geen samenhang is. Ik hoop dat ze zich vergissen.

Het is niet omdat mensen niet kunnen genieten van bepaalde tegemoetkomingen en voordelen, en bijgevolg ook uit de officiële statistieken blijven, dat ze niet in armoede zitten. Nieuwkomers tien jaar laten wachten op een sociale woning verhoogt net de kans dat zij in armoede zullen belanden. Afgelopen weekend las ik nog een reportage in De Standaard over de huisvesting van mensen die hier asiel hebben gekregen en de problemen die ze daarmee hebben, maar ook mensen die hier al langer verblijven, hebben vaak dezelfde huisvestingsproblemen. Dat is vaak een van de indicatoren van armoede.

Mensen het recht op een sociale woning ontzeggen omdat ze niet gedurende minstens vijf jaar een lokale binding hebben opgebouwd met de gemeente waar ze op dat moment verblijven, komt de armoedebestrijding zeker niet ten goede. Het zijn net de mensen die in deze situatie zitten, die vaak gedwongen moeten verhuizen.

Ook de belofte om de energiefactuur niet te doen stijgen, hoort thuis in dit rijtje van contraproductieve maatregelen. Mensen die nu al in armoede zitten, hebben weinig aan deze maatregel. Zij blijven immers in de armoede zitten, alleen zal de schuldenput niet veel dieper worden. Een structurele maatregel om deze mensen uit de energiearmoede te halen, ontbreekt.

Om te bepalen wie in armoede zit, wil de nieuwe regeerploeg de huidige indicator voor armoede, die enkel gebaseerd is op het inkomen van mensen, vervangen door een nominale armoede-indicator die ook rekening zal houden met de extra voordelen die mensen krijgen. Met de nieuwe indicator kan deze regering zich rijk rekenen en virtueel een aantal mensen boven de Europese armoedegrens tillen, maar wat ben je met een korting op het openbaar vervoer of culturele activiteiten als de facturen niet betaald kunnen worden of de brooddozen van de kinderen leeg blijven?

Waar de vorige Vlaamse beleidsploeg het nog aandurfde om te verkondigen dat zij de kinderarmoede zou halveren – wat niet gelukt is, zoals we weten – blinkt deze regeringsploeg uit in het ontwijken van concrete doelstellingen.

Minister, welke concrete doelstellingen legt deze regering zichzelf op in verband met het bestrijden van alle vormen van armoede? Ik denk dan aan kinderarmoede, energiearmoede maar ook aan waterarmoede en woonarmoede.

Hoe zal deze regering de nominale armoede-indicator invulling geven?

Om deze nominale armoede-indicator goed uit te werken, moet ook worden samengewerkt met de verschillende lokale besturen die elk op hun eigen manier invulling geven aan armoedebestrijding. Dit is een immens werk in het kader van het opstellen van de nominale armoede-indicator. Wanneer denkt u te landen met een bruikbaar instrument? Wat is de vooropgestelde timing?

Blijft de huidige armoede-indicator in gebruik tot de nieuwe nominale armoede-indicator is uitgewerkt?

De voorgestelde maatregelen uit het regeerakkoord om armoede aan te pakken, zijn maatregelen die op zichzelf staan. Er is geen samenhang tussen de verschillende ingrepen. Ik heb begrepen dat u de armoedemaatregelen over de verschillende beleidsdomeinen zult coördineren? Klopt dat? Hoe zult u dat aanpakken?

Welke structurele maatregelen zal deze regering nemen om mensen effectief uit de armoede te halen?

Zult u een armoedetoets toepassen op alle relevante beleidsbeslissingen? Dat lijkt me een rol te zijn voor iemand die de armoede coördineert.

Hebt u al overleg gehad met die actoren van het middenveld, die de bestrijding van armoede als doelstelling hebben? Zo niet, denkt u dit op korte termijn nog te doen?

Vlaanderen telt een aantal prominente armoede-experts. U kent ze ongetwijfeld. Zult u hen bij de uitwerking van het armoedebeleid betrekken?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): In het regeerakkoord wordt de gezinscoach als oplossing naar voren geschoven om in een intensieve begeleiding op maat te voorzien, aangestuurd door de lokale besturen. Zij dienen in de eerste plaats om de meest kwetsbare gezinnen te helpen die met diverse problemen kampen, maar kunnen ook helpen om te vermijden dat gezinnen in de meest erge situaties terecht komen. Eén aanspreekpunt is uiteraard een goede keuze om de huidige versnippering tegen te gaan, maar toch heb ik daarbij nog een aantal vragen. Minister, wie dient er in te staan voor de betaling van de gezinscoaches? Hoe gaat u de lokale besturen ondersteunen om deze gezinscoaches aan de slag te laten gaan? Wat is het budget waarin hiervoor is voorzien? Zijn de gemeenten vrij om de rol van die gezinscoaches zelf in te vullen? Een stedelijke context is immers uiteraard niet dezelfde als die van een plattelandsgemeente.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, dank u wel voor deze vraag. Deze regering stelt zich op het vlak van armoedebestrijding wel een aantal belangrijke doelstellingen. Vooreerst is het de ambitie om in te zetten op de preventie van armoede. Voorkomen is nog altijd beter dan te moeten genezen. Daarnaast willen we situaties van armoede vroeger detecteren en stellen we een aantal maatregelen in het vooruitzicht om gezinnen in armoede te ondersteunen, en dit niet enkel binnen mijn eigen beleidsdomein, maar ook binnen de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse Regering. Ik zal daar bij de toelichting van de beleidsnota ook meer in detail op ingaan.

Ik heb tijdens het antwoord op de vraag van collega Anaf op 9 oktober in het Vlaams Parlement ook al een opsomming gegeven van een aantal concrete beleidsdomeinen. Het gaat over het groeipakket – uiteraard, dat zit bij mij –, met een verdubbeling van het aantal kinderen die een sociale toeslag ontvangen. We komen daar nog op terug. Het gaat ook over het jobkrediet voor werkende mensen met een laag inkomen, over de extra investeringen in sociale woningen, over automatische en proactieve rechtentoekenning, over tegemoetkomingen afhankelijk van een inkomen in plaats van een statuut, over extra capaciteit in de kinderopvang enzovoort. Op deze manier willen we de problematiek aanpakken. Op de inzet van de gezinscoaches zal ik zo meteen terugkomen.

De nominale armoede-indicator betreft een indicator die per gezinsvorm rekening houdt met een korf van goederen en diensten en het referentiebudget dat nodig is om niet in armoede te leven. We houden rekening met de ervaringen van de federale overheid op dit vlak en bouwen indien nodig en mogelijk verder op haar aanzet, om tot een specifieke Vlaamse uitwerking te komen in deze complexe oefening. Ik ga hieromtrent in overleg met experts binnen de administratie en in de academische wereld en met het middenveld.

Ik ga op korte termijn aan de slag met het uitwerken van deze indicator. Ik wens nu nog geen concrete einddatum voorop te stellen. Dat zou immers vooruitlopen op mijn engagement om met de sector hierover in overleg te treden. Het ligt wel in mijn bedoeling om deze indicator zo snel mogelijk klaar te hebben. Ik wil evenwel bekijken welk materiaal er nu al beschikbaar is en wat er eventueel nog verder kan worden onderzocht en moet worden uitgetekend. De kwaliteit en de bruikbaarheid van deze indicator zijn voor mij belangrijker dan de snelheid van het proces.

De huidige armoede-indicator blijft intussen inderdaad in gebruik. Daarenboven streven we met de nominale armoede-indicator naar een indicator die ons moet toelaten gerichter beleid te voeren en dat ook te evalueren. Dat zal de huidige armoede-indicator inderdaad niet doen verdwijnen.

De beleidsverantwoordelijkheid inzake armoede is bij uitstek een beleidsdomein dat over de hele Vlaamse Regering is uitgespreid. We kunnen armoede slechts efficiënt aanpakken als we acties ondernemen die een effect hebben op de levensdomeinen van mensen in armoede. We vertrekken daarvoor van een gemeenschappelijke visie op armoedebestrijding. Sociale ongelijkheid en armoede situeren zich immers niet op één levensdomein. Sociale ongelijkheid en armoede zijn multidimensionaal. Een lage scholingsgraad, een laag inkomen, schuldenproblematiek, werkloosheid, slechte huisvesting, energiearmoede en sociaal isolement komen vaak samen en versterken elkaar in een vicieuze armoedecirkel. Om die cirkel te doorbreken en armoede te bestrijden, moeten we als Vlaamse Regering in elk beleidsdomein maatregelen nemen die op zichzelf een impact hebben op de armoede.

We voeren een structureel, participatief beleid van 'poverty reduction in all policies', waarbij we inzetten op de zelfredzaamheid van mensen en de structurele oorzaken van armoede. Concreet betekent dat dat elke minister voor zijn beleidsdomein op geregelde tijdstippen expliciet moet aangeven welke specifieke armoedebestrijdingsmaatregelen hij of zij zal nemen. De concrete werkwijze zullen we in de komende periode afspreken.

Naast de financiële ondersteuning – ik heb al gesproken over het groeipakket, over jobkrediet –, zetten we als rode draad in het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid in op het versterken en meer zelfredzaam maken van mensen in armoede, zodat zij opnieuw de regie over het eigen leven in handen kunnen nemen, met ondersteuning waar en wanneer nodig.

Zonder de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering op dit vlak te willen minimaliseren, moet ik hier ook wijzen op de belangrijke hefboomen inzake inkomen die zich bevinden op federaal niveau. Ik denk bijvoorbeeld aan de bepaling van het leefloon, de toekenning van de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering, enzovoort. We mogen niet blind zijn voor de zeer grote impact hiervan, ook op het Vlaamse armoedecijfer.

Zoals tijdens de vorige legislatuur is het de intentie van de Vlaamse Regering om een lijst op te maken van alle beleidsmaatregelen waarop deze regering een armoedetoets zal uitvoeren. Deze lijst zal ook aan het Vlaams Parlement worden bezorgd.

Ik heb reeds overleg gehad met enkele actoren uit het veld. Met andere actoren is dit overleg in de komende weken gepland.

Het spreekt uiteraard voor zich dat ik armoede-experts zal betrekken bij de uitvoering van dat beleid. De Vlaamse Regering is in haar regeerakkoord immers het engagement aangegaan om een onderbouwd armoedebestrijdingsbeleid uit te werken. Het betrekken van deze experts en uiteraard ook van de mensen in armoede zelf, lijkt me daar van belang te zijn. Een aantal hebben we in de afgelopen maand ook al gezien.

Ik stel vast dat er vandaag al op het grondgebied van meerdere steden en gemeenten lokale gezinscoaches actief zijn. De financieringsmodellen van deze praktijken zullen we onderzoeken om te bekijken hoe deze methodiek geïmplementeerd kan worden in Vlaanderen op een budgettair haalbare manier.

Ik zal de uitrol van deze methodiek van lokale gezinscoaches faciliteren door middel van een projectoproep gericht aan de lokale besturen als regisseurs van het lokale armoedebestrijdingsbeleid. Ik zal hiervoor alvast middelen uittrekken op het armoedebestrijdingsbudget van 2020. Daarnaast zullen de lokale besturen kunnen rekenen op de ondersteuning van de administratie en van partnerorganisaties zoals de VVSG.

Ik zal een kader met een aantal essentiële functies en werkingsprincipes vooropstellen waaraan de lokale gezinscoaches die met Vlaamse middelen worden gefinancierd, moeten voldoen. Dit kader moet de gemeenten ook toelaten het concept van de lokale gezinscoaches op maat van hun specifieke lokale context te implementeren. Ik ben er immers – net zoals u, vermoed ik – van overtuigd dat theoretische modellen die geen vertaling toelaten naar de context waarbinnen ze moeten werken, in de meeste gevallen een maat voor niets zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik hoor hier alleszins veel meer zeggen dan in de eerste indruk die we van het regeerakkoord kregen. Op zich ben ik daar blij mee, ook met een aantal engagementen die u zegt te zullen nemen, namelijk dat u ook ervaringsdeskundigen wilt betrekken. Ik vind dat heel belangrijk: mensen die echt in de armoede gestaan hebben en die met kennis van zaken daarover kunnen spreken en dingen kunnen voorstellen. Maar ook belangrijk is dat armoede-experts betrokken worden. Ik heb immers de laatste weken in de media toch gezien dat heel wat experten heel erg kritisch zijn. Daar zijn ze natuurlijk experten voor, om kritisch te zijn, maar ik hoop dat u hen zult kunnen betrekken en dat ze mee vorm kunnen geven aan een echt armoedebeleid.

In de vorige legislatuur heb ik armoede niet opgevolgd, maar ik had sterk de indruk – ik zat wel vaak in commissievergaderingen waar dat aan bod kwam – dat de vorige coördinator van het armoedebeleid, de minister, haar rol – ik zal proberen het beleefd uit te drukken, want ze kan zich niet verdedigen – wat minder proactief opnam dan u zegt te zullen doen. Ik wil daarmee zeggen dat een coördinator akte kan nemen van beslissingen of van daden van collega's, maar een coördinator kan ook achter de veren zitten van collega's. Minister Beke, ik hoop dus echt dat u achter uw collega's zult aanzitten om hen aan te zetten om armoedeplannen te maken, om te kijken op welke manier ze armoede kunnen verminderen. We weten allemaal dat wonen, energie, water elementen zijn die heel erg op armoede kunnen wegen, en wonen is dat bij uitstek. Ik hoop echt dat u op dat vlak wat vooruitgang kunt bieden.

Wat de vorige minister, althans in woorden, beter deed, is dat ze wel een ambitie heeft geuit aan het begin van de legislatuur. Ik zou u willen vragen: hebt u een ambitie om de armoede te verminderen? Met hoeveel procent wilt u dat dan doen?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, dank u wel voor uw uitgebreid en positief antwoord. Ik geloof zeker, en ben ook blij, dat u het goed vindt dat die regierol naar de lokale besturen gaat en dat er één aanspreekpunt komt voor die gezinnen. Ik denk dat dat zeker een goede stap vooruit is.

Ik ben ook blij dat u zegt dat er aandacht zal zijn voor de lokale context. Ik denk dat we dat zeker niet uit het oog mogen verliezen, want elke gemeente of stad is toch wel anders. Ik hoop alleen dat die maatregel toch redelijk snel in werking kan

gaan, opdat er toch niet te veel kostbare tijd verloren zou gaan, want er is echt wel vraag naar die ondersteuning en zeker naar dat ene aanspreekpunt.

Mijn bijkomende vraag is dus of er misschien al zicht is op de timing die daarop geplakt kan worden. Ik hoop dat dat een positief verhaal kan worden, dat we zeker ook positief zullen onthalen bij de lokale besturen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Collega Danen verwijst in de inleiding tot zijn vraag naar enkele maatregelen die deze regering neemt in het kader van de armoedebestrijding. Enkele daarvan genieten inderdaad onze steun. Ik verwijs naar de lokale binding die iemand moet hebben met de streek om een sociale woning te kunnen betrekken. Voor ons mocht het weliswaar wat meer zijn, maar goed, het is een eerste stap. Op die manier geef je voorrang aan de eigen bevolking om te kunnen genieten van een goede, conforme, sociale woning in eigen streek. Want vaak gaat armoede ook gepaard met een slechte woonsituatie.

Met uw verwijzing naar de energiefactuur legt u natuurlijk de vinger op een van de zwakke punten van deze regering. We betalen bijvoorbeeld zo'n 300 euro te veel voor de elektriciteitsfactuur aan zaken die niets met elektriciteit te maken hebben. Alle partijen die deze meerderheid vormen, beloofden voor de verkiezingen deze veel te hoge facturen aan te pakken, en ze niet meer enkel te laten stijgen. Ondertussen weten we dat dit niet zal gebeuren. Daarvoor zouden ze 1,3 à 1,4 miljard nodig hebben, die er niet is.

Maar hoe dring je de cijfers terug? In de eerste plaats natuurlijk door te zorgen dat ze niet toenemen. Er staat een olifant in de kamer, maar niemand wil die zien of benoemen. We importeren al jaren armoede uit de hele wereld, mensen die hier in de meeste gevallen om economische redenen naartoe komen en die voldoen aan alle armoede-indicatoren: woningnood, men leeft van een of andere vorm van vervangingsinkomen, er is een taalachterstand of helemaal geen kennis van onze taal en natuurlijk dan ook een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zo kunnen we nog wel even verdergaan. U somde al enkele van die indicatoren op. Als we de cijfers dus willen aanpakken en terugdringen, zullen we deze instroom moeten stoppen en dan verder de armoede grondig aanpakken.

Ik wil u dan ook vragen om deze bezorgdheid, naast die die u ook noemde en die federale bevoegdheden zijn, over te maken aan uw collega's van alle andere partijen die bezig zijn een federale regering te vormen teneinde de armoede in dit land alvast niet meer te laten stijgen door armoede-import.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Een korte repliek op twee zaken. Ten eerste zijn we ervan overtuigd dat die nominale armoede-indicator niet de grootste prioriteit mag zijn. Welke indicator er ook wordt gebruikt, dat zal het armoedeprobleem in Vlaanderen op zich niet oplossen. Dat wil niet zeggen dat het geen interessante oefening kan zijn. Deze regering zegt: 'We voeren een armoedebeleid op basis van wat wetenschappelijk aantoonbaar werkt en hanteren hierbij de nodige vernieuwende concepten.' Dan wil ik een oproep doen om, als je aan die nieuwe armoede-indicator werkt, dan ook effectief te luisteren naar die armoede-experten. Dat mogen geen holle woorden blijken te zijn, want als ik kijk naar een aantal maatregelen uit het verleden, bijvoorbeeld betreffende de kinderbijslag: daarvan hebben zowat alle armoede-experten gezegd dat ze de kinderarmoede amper zullen doen verbeteren. Verschillende wetenschappers hebben de voorbije maanden ook gezegd dat in dit regeerakkoord eigenlijk amper ambitie zit op het vlak van armoedebeleid. De wetenschappers zijn zeer kritisch ten aanzien van dit beleid. Ik hoop, minister, dat

u hen met uw beleidsnota zult overtuigen van het tegendeel, maar ik vrees er een beetje voor. Luister dus ook effectief naar die wetenschappers.

Mijn tweede punt gaat over de gezinscoaches. Het is geen geheim dat wij daar wel een zeer grote voorstander van zijn. Er zitten ook zeer goede dingen in het regeerakkoord. Werken met gezinscoaches is, denk ik, een goede methodiek. Ik hoor u zeggen dat dit met Vlaamse middelen zal worden gefinancierd. Ik denk dat het belangrijk is om aan de lokale besturen snel duidelijkheid te geven over hoe die financiering dan juist zal gebeuren, hoeveel gezinnen zo'n coach zal kunnen begeleiden, hoeveel middelen er voor de gemeenten zullen zijn per inwoner en wat de rol wordt van de coach in de begeleiding. Ik denk dat het belangrijk is om daar snel duidelijkheid te brengen. Ik weet niet of u die nu al kunt geven, of dat dat iets voor later zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Een beleidsdomeinoverschrijdende en inclusieve aanpak van armoede is ontzettend belangrijk, evenals een correcte meting ervan. De minister heeft het al aangehaald en het regeerakkoord liet het al uitschijnen dat dit een prioriteit is.

Zelf ben ik schepen van het OCMW en Welzijn in Bree en ik zie ook hoe complex armoedebestrijding is. Hier kunnen we gewoonweg geen simpele antwoorden op bieden. Het is dan ook een en-enverhaal: én vroegtijdige detectie, én intensieve begeleiding naar een job, naar een degelijke woning, naar sociale inclusie, naar een netwerk en zoveel meer. Daarom is het ook van belang dat de gezinscoaches worden ingezet. We zijn er ook voorstander van dat de lokale besturen hierin de regierol mogen opnemen. Er zijn vaak veel hulpverleners of maatschappelijk werkers actief bij gezinnen in armoede, die allemaal goed werk leveren, maar die vaak op hun eigen eilandjes werken. Daarom is het goed dat een gezinscoach hierin de rode draad kan zijn.

Ook de tegemoetkomingen die niet meer aan een statuut gekoppeld worden maar aan het inkomen, zorgen ervoor dat de maatregelen in de praktijk echt wel zullen werken. Ze verdienen dan ook alle kansen.

Minister, ik hoor dat u een aantal doelstellingen inzake armoedebestrijding zult opnemen. Kadert dit in een soort van actieplan, zoals het pas afgelopen Vlaams Actieplan Armoedebestrijding? Als we willen dat er op alle domeinen aandacht is voor armoede, dan is zo'n actieplan echt wel nodig.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, armoede is inderdaad een complexe problematiek. Armoede is ook niet iets dat in een cijfer te vatten is. Ik ga mij er dan ook niet aan laten vangen.

Er kunnen wel degelijk resultaten worden gehaald op het vlak van armoede als er op een goeie en fijnmazige manier aan gewerkt wordt. Het belang van de lokale besturen is hier naar voren gebracht. Dat belang is niet te onderschatten. Ik heb zelf als burgemeester met een armoedeplan gewerkt en op vier tot vijf jaar tijd is de armoede van 21,5 naar 15 procent teruggedrongen, ondanks de aanwezigheid van een asielcentrum. Je kunt er dus wel degelijk rond werken als je er wilt rond werken.

De lokale besturen hebben in de voorbije jaren autonomie gevraagd én gekregen. We komen uit een periode, vijftien jaar geleden, met SIF en SIF-plus, waarin alle middelen geormerkt moesten worden en waarin de administratie meer bezig was met het schrijven van rapporten dan iets te doen op het terrein. Ik druk het uit

met een karikatuur, maar het was wel een beetje zo. In de voorbije jaren hebben we die planlast weggelaten en de lokale besturen meer autonomie gegeven en ook meer middelen. De lokale besturen krijgen nu in de volgende vijf jaar om en bij 1 miljard euro extra. 3,5 procent groei uit het Gemeentefonds, de respobijdrage, de open ruimte: als je dat optelt, gaat het over 1 miljard euro. Dat betekent dat de lokale besturen daar ook mee aan de slag kunnen. We zullen waar we kunnen hen mee ondersteunen. Ik heb daarstraks ook al een aantal voorbeelden gegeven. Het is zo dat men daar lokaal sterk het verschil kan maken.

Over de gezinscoaches heb ik gesproken.

Wat betreft de kinderbijslag zou ik aan het lid willen vragen wat het alternatief is. Als ik de armoede-experten moet geloven, dan deugt het systeem van kinderbijslag waarbij elk kind gelijk is, niet. Ze zeggen dat dit op een andere manier ingezet moet worden. Wel, wij zijn het daar niet mee eens. Wij hebben gezegd dat kinderen wel gelijk moeten zijn. Dat was niet zo in het vroegere systeem. In het huidige systeem is dat wel zo. Als u dat systeem niet wilt en niet wilt dat iedereen 160 euro als basis krijgt, dan moet u dat ook durven zeggen.

Er zijn de sociale toeslagen en we komen later zeker nog terug op de resultaten. Die resultaten zijn er nu ook al, en veel sterker dan dat die experts bij aanvang van het systeem hadden vooropgesteld. De resultaten zijn vandaag na negen maanden al sterk zichtbaar. Als dat het geval is, moet u niet met het argument van de armoede-experten afkomen. Ik merk trouwens op dat Vlaanderen, dat dat systeem heeft geïntroduceerd, navolging heeft gekend in bijvoorbeeld Wallonië of Brussel, dat het systeem heeft gekopieerd. Ze hebben daar ook niet gedaan wat die armoede-experten hebben gezegd omdat het systeem van een kinderbijslag met een basis waarbij elk kind gelijk is een belangrijk uitgangspunt is.

Daarnaast zijn er twee belangrijke componenten die daar heel sterk op ingrijpen – wat vroeger niet het geval was –, namelijk de sociale component en de participatie-component. Als je kinderen kansen wilt geven, dan moet je ze zo vroeg mogelijk naar school laten gaan. Ook dat heeft te maken met armoede. Als we die participatietoelage nu hebben die er vroeger niet was, dan is dat om daar de wortel voor te geven. Want je kunt dit doen met de stok of met de wortel. Waarschijnlijk zijn ze allebei nodig, maar met de hervormingen van de kinderbijslag hebben we ook wel degelijk die wortel voor ogen gehouden. Ik denk dat dat een goede en belangrijke hervorming is geweest op dat vlak.

De voorzitter: Mijnheer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik heb gesuggereerd dat u een actieve coördinator zult zijn, die de andere collega's achter de veren zit, zodat ze echt aandacht hebben voor armoede. Ik hoop dat dat het geval zal zijn, maar dat zal nog moeten blijken natuurlijk.

Ik heb ook begrepen dat er binnen de administratie ook aandachtsambtenaren armoede bestaan. Ik hoop dat u de eerste en de beste aandachtsminister armoede zult zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het aantal respijtdagen in de kinderopvang – 312 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Ik heb het debat over de kinderbijslag niet meer kunnen volgen, maar dat debat zullen we ongetwijfeld nog wel eens voeren. Ik heb nu twee vragen over kinderopvang die wellicht iets minder gevoelig liggen.

In het regeerakkoord verwijst de regering onder meer naar de flexibilisering van het aanbod in de kinderopvang: "Om de combinatie werk en gezin ook werkbaar te maken voor ouders met onregelmatige en flexibele arbeidstijden gaan we in overleg met de betrokken Vlaamse en federale ministers voor de nodige flexibilisering van het aanbod aan kinderopvang."

Het is goed dat hiernaar wordt gekeken. Er zijn steeds meer tweeverdieners en ook de grootouders zijn vaak nog aan het werk. Anderzijds moeten we ook op onze hoede zijn, zodat kinderen niet te lang aan een stuk in de opvang moeten blijven. Maar de werkuren van de ouders is op zich een ander debat, voor een andere commissie.

De flexibilisering van het aanbod houdt ook verband met het aantal respijtdagen in het huidige systeem van 'opvang bestellen is opvang betalen'. De doelstelling van die regeling is dat ouders en opvanglocaties samen efficiënter gebruikmaken van de kinderopvang.

Op dit moment heb je als gezin, dat voltijds gebruikmaakt van inkomensgerelateerde opvang, recht op minstens achttien respijtdagen. Dat zijn dagen die je van je opvangplan mag afwijken zonder ervoor te betalen. Uiteraard betekent deeltijdse opvang minder respijtdagen. Als de respijtdagen op zijn, kan de opvang je een door hen gekozen bedrag met een maximum van 27,71 euro aanrekenen als je wegblijft. Dat bedrag is uiteraard niet fiscaal aftrekbaar.

18 respijtdagen, dat is op zich niet zoveel. Dat is eigenlijk zelfs minder dan het totaal aantal wettelijke vakantiedagen van een werknemer. Ook voor de opvangvoorzieningen is dat niet altijd ideaal, en dat komt door de sector zelf. Het zorgt soms voor conflicten met ouders, en voor wat administratieve last. We zien ook heel grote verschillen binnen de sector: 41 procent hanteert het minimum aantal respijtdagen van 18, 38 procent gaat tot 25 dagen en 21 procent hanteert een toekenning van meer dan 25 respijtdagen, volgens een onderzoek uit 2016 in opdracht van Kind en Gezin.

Er zijn ook kinderopvangorganisaties die daar veel flexibeler mee omgaan, waarbij er zelfs een onbeperkt aantal respijtdagen is. Zij geven ook aan dat ze daardoor extra plaatsen kunnen creëren. In het memorandum van de Gezinsbond wordt ook aangehaald om die regeling van de respijtdagen pas boven op het gezinsverlof of de ziektedagen te laten komen.

Zal de flexibilisering van het aanbod, zoals het in het regeerakkoord staat, ook betrekking hebben op het aantal respijtdagen, gelet op onderzoek waarbij ouders aangeven dat het aantal dagen niet-gerechtvaardigde afwezigheid onvoldoende is?

Wordt er bijvoorbeeld onderzocht om het aantal respijtdagen uit te breiden, in overleg met de sector en het middenveld, waarbij ziektedagen en gezinsverlof boven op de respijtdagen zouden kunnen komen, zonder dat dit een impact zal hebben op de subsidies?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Het antwoord is simpel: neen. Dit voorstel tot flexibilisering van de opvangcapaciteit heeft geen betrekking op het aantal respijtdagen. Die regelgeving rond 'bestellen is betalen' is enkel van toepassing voor die initiatieven die de subsidie voor inkomenstarief trap 2 ontvangen, en dus niet voor de initiatieven met vaste prijs. Het flexibiliseren van de opvangcapaciteit zou bovendien betrekking

hebben op alle soorten opvang en niet enkel op de initiatieven die werken met inkomenstarieven – trap 2 – en die werken met respijtdagen.

Bovendien biedt de regelgeving inzake respijtdagen al heel wat flexibiliteit aan organisatoren. Men moet op jaarbasis minstens achttien respijtdagen geven in het geval van een voltijdse opvang, maar men kan uiteraard meer respijtdagen toekennen. Men kan zelf ook bepalen hoe men omgaat met ziektes van de kinderen en met gezinsvakanties. In functie van de responsabilisering van organisatoren en het bieden van voldoende ruimte voor sociaal ondernemerschap zijn er geen plannen om de regelgeving te wijzigen.

In opvolging van het door u aangehaalde onderzoek van de Arteveldehogeschool heeft Kind en Gezin de sector via een mededeling wel opgeroepen tot een sociale invulling van deze maatregel en tot dialoog met de ouders. Deze mededeling werd ondertekend door alle leden van het Raadgevend Comité. Daarnaast werd ook heel wat inspirerend materiaal ter beschikking gesteld.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is op zich duidelijk.

Minister Wouter Beke: Het schijnt dat ik helder en duidelijk moet zijn. *(Gelach)*

Hannes Anaf (sp·a): Ja, dat is in dit geval zeker zo.

Ik vind het wel jammer. Als we het hebben over flexibilisering van het aanbod, dan moet dit zeker ook worden bekeken. Hier in Brussel bijvoorbeeld – u moet echt niet ver gaan – heeft men een onbeperkt aantal dagen, onder andere bij Elmer. Het is misschien interessant om daar eens naar toe te gaan en te kijken hoe zij het doen. Door daar op een flexibele manier mee om te gaan, kunnen ze zelf extra plaatsen creëren. Ik vind het dus jammer dat dit niet wordt overwogen. Ik zou nog eens opnieuw in overleg gaan met de sector, want ik heb het gevoel dat er vragen zijn om toch iets te doen aan die respijtdagen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik begrijp vanuit het oogpunt van de ouder dat daar vragen over zijn. Het is echter heel belangrijk dat we ook de financiële leefbaarheid van opvanginitiatieven niet uit het oog verliezen. Het zijn vooral de kleinere organisatoren die zich houden aan de achttien respijtdagen omdat ze het juist financieel moeilijk hebben om te overleven. Als we het debat over de respijtdagen opnieuw willen openen, dan moet dat natuurlijk gebeuren in dialoog met de organisatoren van kinderopvang, en ook met de kleinere. Ik ben er dan ook 100 procent zeker van dat zij extra middelen zullen vragen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer Anaf, ik had veel sympathie voor uw vraag omdat ik het zelf als ouder met kinderen in de kinderopvang soms ook moeilijk vind om ons daar altijd naar te organiseren. Ik heb daarover dan eens met de mensen in onze kinderopvang gesproken. Zij zeiden dat toen het systeem 'bestellen is betalen' er niet was, mensen soms zeiden dat de kinderen fulltime zouden komen maar dat ze dan eigenlijk maar parttime kwamen. Dat veroorzaakte twee grote problemen. Ten eerste, de schaarse plaatsen werden zagezegd bezet terwijl ze dat niet waren. Ten tweede was er een financieel probleem, zoals mevrouw Saeys al zei. De kinderopvang rekende op die inkomsten, maar ze waren er niet. Dan is het systeem van de achttien dagen ingeschreven en was er in 2016 de studie waarnaar u verwees. We mogen niet uit het oog verliezen dat het initiële opzet van de studie en de maatregel was om ouders heel goed te doen nadenken over welke dagen

niet en welke dagen wel en over een opvangplan. We spreken hier over een aantal zeer zwaar gesubsidieerde plaatsen, die we maximaal willen invullen.

Minister, het is goed dat die studie is gebeurd. Het is ook goed dat we oog hebben voor enerzijds zowel de financiële haalbaarheid als de leefbaarheid van de sector en anderzijds het geven van een aantal respijtdagen. Misschien is het zinvol om met Kind en Gezin na te gaan of er nog verfijningen mogelijk zijn op het vlak van 'bestellen is betalen'. U hebt gesproken over de best practices. Hoe kan je dat opvangen? Kan je in bepaalde seizoenen anders werken? Dat is die flexibiliteit. We hebben die flexibiliteit ook op andere plaatsen in het regeerakkoord ingeschreven. Daar kunnen we hier misschien mee aan de slag gaan. Ik geef wel toe dat er een broos evenwicht is tussen financiële leefbaarheid en de respijtdagen. Ik wil oproepen om dat toch niet overboord te gooien.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Met betrekking tot het principe 'bestellen is betalen' zijn er hier in het verleden al heel veel discussies gevoerd. Het voortgangsoverleg is ook hier besproken. Er zijn natuurlijk heel wat verschillende belangen en actoren. Enerzijds zijn er de initiatieven zelf en anderzijds zijn er de ouders en de kinderen. Het is niet zo eenvoudig om een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds wat ouders vragen en de flexibiliteit die ze graag wensen en anderzijds de optimale bezetting met daaraan gekoppeld de leefbaarheid van de kinderopvanginitiatieven.

Vandaar dat het principe 'bestellen is betalen' er is gekomen, waarin voorzien is in een regeling met een aantal respijtdagen. We kunnen natuurlijk altijd de discussie voeren of er al dan niet een dag meer nodig is, maar belangrijk is dat er een goede communicatie is tussen wie de kinderopvang levert, het initiatief zelf en de ouders. Hoe gaan zij daarmee om en welke mogelijkheden zijn er zodat ouders en kindervang niet voor onverwachte zaken komen te staan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Het is niet alleen een broos evenwicht tussen degene die het organiseert en de financiële leefbaarheid en de ouders die een beroep willen doen op respijtdagen als het nodig of nuttig is. Zo is er nog een derde component, namelijk de capaciteit.

Wat de responsabilisering betreft, moeten ook de ouders worden geresponsabiliseerd. De ene dag bevinden ze zich misschien aan de ene kant van het verhaal maar de andere dag is het dan de andere kant. We hebben daarstraks een boeiend debat gehad over de kinderopvang en de vraag hoe de capaciteit kan worden vergroot en versterkt. Dat is een kwestie van middelen, plaatsen en flexibiliteit maar ook van discipline. Het is niet altijd even sympathiek om dat te zeggen maar ik put uit mijn lokale ervaring wanneer ik zeg dat door discipline in te brengen, de capaciteit kan worden geoptimaliseerd waardoor meer ouders worden geholpen dan anders het geval zou zijn. We moeten waken over het broos evenwicht tussen die drie componenten.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik erken dat dit een belangrijk evenwicht is. Mijnheer Daniëls, ik dank u omdat u dit een sympathieke vraag noemde.

Ik wil er absoluut niet voor pleiten dat ouders 's ochtends zomaar kunnen zeggen dat ze vandaag niet komen en morgen wel. Waar het om draait, is dat we moeten nagaan hoe we het aantal plaatsen kunnen optimaliseren. Door meer respijtdagen te geven zoals Elmer in Brussel doet, kan meer worden ingegaan op occasionele vragen. Mensen die bijvoorbeeld ergens een opleiding willen volgen en nood

hebben aan opvang, kunnen dan ergens tussen worden geschoven. Als zij dat een beetje op voorhand doen, kan dat er mits een goede planning voor zorgen dat er extra capaciteit wordt gecreëerd. Dat was mijn pleidooi.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het creëren van extra prestaties in de kinderopvang en het afschaffen van de verplichte vennootschap met sociaal oogmerk en enkel met werknemers – 313 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): In het regeerakkoord staat onder andere bij de flexibilisering van de regelgeving dat de regering wil inzetten op de optimale benutting van de vergunde capaciteit van de kinderopvang: "We creëren hierbij de mogelijkheid tot extra prestaties in het streven naar een maximaal toegankelijke kinderopvang in Vlaanderen."

Dat kan positief zijn maar dan moeten de bestaande kwaliteitsvoorwaarden gewaarborgd blijven. Ik denk aan de begeleiderratio en de groepsgrootte. Als daar iets gebeurt, moet dat in overleg zijn met de sector en met de vakbonden en het middenveld. Deze voorwaarden zijn nu al heel soepel en absoluut niet te vergelijken met de hoge standaarden van de Scandinavische landen.

In de passage die daarop volgt staat: "We willen het sociaal ondernemerschap in de kinderopvang alle kansen geven. Daarom schrappen we voor 1 april 2020 de verplichtingen om vanaf 18 plaatsen in de groepsopvang te moeten werken als vennootschap met sociaal oogmerk en enkel met werknemers."

Deze passages roepen bij ons een aantal vragen op. Wil dat zeggen dat er vanaf 1 april 2020 opnieuw mag worden gewerkt met mensen die werken in een zelfstandig statuut in deze opvanginitiatieven? De huidige regelgeving in het decreet van 20 april 2012 heeft net voorzien in een overgangperiode waardoor die opvanginitiatieven pas ten vroegste in regel moeten zijn vanaf januari 2020. Het zorgt voor extra onzekerheid voor de initiatieven die zich in regel willen stellen maar ook voor de werknemers die niet zeker zijn of ze nog in het statuut van werknemer verder kunnen werken. Wij zijn ervoor beducht dat dit opnieuw zal leiden tot schijnzelfstandigheid in de sector, iets waar we in de jaren 90 mee werden geconfronteerd.

Hoe moet ik die 'flexibilisering van de regelgeving' interpreteren? Betekent dit dat het decreet van 20 april 2012 zal worden aangepast en er meer plaatsen per begeleider zullen komen? Op welke punten wilt u een optimale benutting garanderen van de vergunde capaciteit?

Zult u in overleg gaan met de sector en met de vakbonden om de bekommernissen en noden eerst af te toetsen?

Hoe interpreteer ik die andere passage in het regeerakkoord rond het sociaal ondernemerschap? Zal dat leiden tot meer schijnzelfstandigen in de kinderopvang? Zo nee – en daar hoop ik op –, wat bedoelt u dan precies met de afschaffing van de vennootschap met sociaal oogmerk en enkel met werknemers?

Hoeveel mensen zijn er nu nog tewerkgesteld als zelfstandige in een opvanginitiatief van meer dan achttien plaatsen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik zal eerst ingaan op de vraag over wat die 'flexibilisering van de regelgeving' juist betekent. Het decreet waarnaar u verwezen hebt, stelt dat men nooit meer kinderen mag opvangen dan het aantal plaatsen waarvoor men vergund is. Als men vergund is voor 28 plaatsen, mogen er ook nooit meer dan 28 kinderen aanwezig zijn.

Vanuit de initiatieven die kinderopvang aanbieden in groepsopvang, kwam de vraag om dit te versoepelen, om drie redenen. Ten eerste heeft deze bepaling enkele financiële consequenties, aangezien het subsidiesysteem in het decreet meer de focus legt op de bezettingscomponent, terwijl het net moeilijker is om een hoge bezetting te halen, doordat de vergunde capaciteit nooit mag overschreden worden. Ten tweede is er een verlies van flexibiliteit in het opnamebeleid om bijvoorbeeld op drukke dagen, zoals dinsdag of donderdag, iets meer kinderen op te kunnen vangen. Ten derde heeft de bepaling gevolgen voor de sociale functie: als men minder flexibel kan inspelen op opvangvragen, zijn het meestal de meest kwetsbare doelgroepen die uit de boot vallen.

We willen het daarom mogelijk maken dat een organisator van groepsopvang op bepaalde momenten enkele kinderen meer kan opvangen dan het aantal plaatsen waarvoor hij vergund is. Vanuit de sector blijft men vragen om occasionele overbezetting mogelijk te maken om op die manier flexibel te kunnen inspelen op plotse vragen van ouders. Het is tegelijk een manier om de bezetting op te krikken. Op die manier zullen er dus ook meer kinderen kunnen worden opgevangen. We blijven uiteraard streven naar kwaliteitsvolle kinderopvang en daarom zal dit niet kunnen zonder enkele randvoorwaarden.

Uit wetenschappelijk onderzoek komt telkens terug dat de ratio van kinderbegeleiders ten opzichte van het aantal aanwezige kinderen en ook de groepsgrootte twee nuttige parameters zijn in functie van het realiseren van kwaliteitsvolle kinderopvang. Als men meer kinderen dan het aantal vergunde opvangplaatsen tegelijkertijd wil opvangen, zal dus wel nog altijd voldaan moeten worden aan de volgende twee voorwaarden.

Ten eerste moeten er altijd voldoende kinderbegeleiders aanwezig ten opzichte van het aantal aanwezige kinderen. De ratio zoals opgenomen in de vergunningsvoorwaarden wordt dus altijd gerespecteerd. Ten tweede worden de regels inzake de groepsgrootte gerespecteerd. Er zullen met andere woorden nooit meer dan 18 kinderen per leefgroep aanwezig mogen zijn.

Er is over dit voorstel al heel veel overleg geweest met de sector en vanuit de sector is er zeker consensus over dat deze twee voorwaarden voorop moeten blijven staan. De verdere concretisering van dit voorstel moet nog verder vertaald worden in regelgeving, maar we bekijken ook of we bijvoorbeeld een maximumgrens kunnen opleggen, zoals bijvoorbeeld het feit dat men maximaal en gelijktijdig tot 120 procent van de vergunde capaciteit mag gaan en dat men gemiddeld genomen op jaarbasis de bezettingsgraad van 100 procent niet mag overschrijden. Drukke momenten moeten dus zeker gecompenseerd worden door minder drukke momenten.

In verband met de passage in het regeerakkoord rond het sociaal ondernemerschap, is het op dit moment zo dat in het Subsidiebesluit van 22 november 2013 is opgenomen dat organisatoren met minstens achttien subsidieerbare plaatsen en met de subsidie voor inkomenstarief trap 2, moeten werken met kinderbegeleiders in een werknemersstatuut en georganiseerd moeten zijn als een vennootschap met sociaal oogmerk. Er was een overgangperiode voorzien voor die organisatoren die nog niet de volledige subsidie ontvangen binnen de trap 2, namelijk de organisatoren met inkomenstarief trap 2B. Deze overgangperiode hing ook samen met het

subsidiegroeipad voor trap 2B naar trap 2A. In het regeerakkoord is inderdaad opgenomen deze verplichtingen te schrappen. Organisatoren zullen dus zelf kunnen bepalen of ze met werknemers werken of met kinderbegeleiders in een zelfstandigenstatuut. Als men kiest voor dat laatste, dan moet het uiteraard wel correct gebeuren. Dat staat trouwens los van de wijziging van de regelgeving die nu voor ligt. Voor wie twee of meer opvanglocaties organiseert, vervangen we de verplichting om met een vennootschap met sociaal oogmerk te werken door de verplichting om een rechtspersoonlijkheid te hebben.

Het aantal medewerkers waarvoor de organisator als tewerkstellingsstatuut 'zelfstandig' heeft aangegeven, is 1113. Het gaat hier over personeelsregistratie op 1 januari 2019 en enkel voor groepsopvang met meer dan 18 plaatsen. Daarbij is het wel belangrijk te weten dat het gaat over 692 mensen die ook verantwoordelijke zijn, en 421 die enkel werken als kinderbegeleider.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Minister, dank u wel. Wat het eerste luik van mijn vraag betreft, ben ik eigenlijk heel tevreden met het antwoord. Ik dacht dat het ook ging over uitbreiding van capaciteit in het algemeen. Ik denk inderdaad dat het een goed idee is om dat wel te doen in bepaalde gevallen en als het mogelijk is om tijdelijk in overcapaciteit te gaan om zo meer capaciteit te kunnen creëren. Ik ben ook heel blij dat men daarvoor steeds moet blijven voldoen aan de randvoorwaarden. Daar ben ik zeer tevreden mee.

Wat het tweede luik betreft, blijf ik toch vrezen dat we teruggaan naar situaties van schijnzelfstandigheid. Als dat daadwerkelijk wordt doorgevoerd, is het heel belangrijk om erop toe te zien dat die regels op een correcte manier worden nageleefd en dat we dus geen stap terug zetten, want dat zou jammer zijn. Ik denk dat er nog heel wat werk te doen is met betrekking tot de statuten in de kinderopvang. Ik denk bijvoorbeeld ook aan de onthaalouders. Het zou dus jammer zijn om ter zake een stap terug te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil graag ingaan op het eerste luik. Ik noteer dat collega Anaf alleszins al akkoord gaat met die flexibilisering, waarbij we bedoelen dat er een maximalisatie is van het aantal kinderen dat kan worden opgevangen binnen één kinderopvanginitiatief. Onze fractie heeft in de vorige legislatuur daarover een conceptnota ingediend. De collega's die toen ook al actief waren in deze commissie, weten ongetwijfeld dat daarover een hoorzitting heeft plaatsgevonden. De sector heeft daar eigenlijk zeer positief op gereageerd. Dit zorgt immers voor een betere, gemakkelijkere organisatie van die initiatieven zelf. Dat mogen we toch niet vergeten. Zij kunnen ook zorgen voor een veel betere, optimale bezetting van het aantal plaatsen dat ze hebben. Het was ook trouwens vroeger in de regelgeving zo. Voor het decreet inzake de voorschoolse kinderopvang van 2012 er was, was dit mogelijk. Op het terrein is aangevoeld dat we eigenlijk terug moeten gaan naar die situatie. Het is dus beter voor de kinderopvanginitiatieven. Ik wil toch ook benadrukken dat het vooral ook veel gemakkelijker is voor de ouders. We weten allemaal dat nu veel ouders, als ze op zoek gaan naar kinderopvang, ermee worden geconfronteerd dat er wel een plaats is, maar bijvoorbeeld nooit op donderdag of dinsdag, zodat bijvoorbeeld grootouders dan die dag moeten invullen, maar als die dan eens een dag ziek zijn, dan kan men niet terecht bij dat kinderopvanginitiatief. Door zo'n maatregel kunnen we dus toch wel tegemoetkomen aan vragen vanuit de kinderopvangsector, maar toch ook wel het organiseren van werk en gezin voor heel wat ouders gemakkelijker maken. Ik hoop dus dat we daar inderdaad snel werk van kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De beide maatregelen, zowel de flexibilisering van de regelgeving als het afschaffen van de verplichte vennootschap met sociaal oogmerk, zijn voor onze fractie zeer goede maatregelen. Als ik dan inga op het tweede: onze fractie vindt toch dat niet het statuut van een kinderopvanginitiatief bepalend is voor de kwaliteit van opvang. Ook het werken met zelfstandigen mag niet als minderwaardig worden beschouwd ten opzichte van werken met werknemers. Ik heb hier soms het gevoel dat 'zelfstandige' een scheldwoord is. Wat de schijnzelfstandigheid betreft die hier werd aangehaald, denk ik dat het vooral heel belangrijk is dat we daarop toezien, en niet het afschaffen van de verplichte vennootschap ter zake als oplossing zien.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Wat is eigenlijk cruciaal? Ik merk in deze commissie enigszins een consensus dat we elke beschikbare plaats maximaal moeten inzetten.

We moeten er ook voor zorgen dat we bijkomende kinderopvang creëren. Met andere woorden, wanneer er problemen zijn met flexibiliteit, zowel ten aanzien van de ouders als van de mensen die de opvang organiseren, dan moeten we daar echt naar kijken.

In scholen is af en toe sprake van overtal, dan kan er nog een leerling bij, ook als dat niet binnen het voorziene kader gebeurt. Dat hangt af van de dagen en voor een deel van de flexibiliteit.

Wanneer men dan werkt met een puur werknemersstatuut, dan komt men al heel snel in de problemen met overuren, compensaties enzovoort. Mensen die een zelfstandig statuut hebben, kunnen ervoor kiezen om die flexibiliteit in hun zelfstandigheid in te bouwen. Voor mijn fractie is het duidelijk dat die twee elkaar aanvullen. Wanneer we dan vaststellen dat sommige drempels die we ooit in de regelgeving hebben ingeschreven met echt heel goede kwaliteitsvereisten, ervoor zorgen dat de flexibiliteit wordt tegengegaan, dan moeten we dat bekijken. Maar we moeten er, zoals de minister ook zegt, ook voor zorgen dat we niet naar de andere kant doorschieten waarbij men tot situaties komt die ooit uitwassen zijn geweest die we met het vorige decreet hebben proberen tegen te gaan.

Collega's, ik geef nog kort de reactie van de beroepsvereniging UnieKO mee, en ik citeer: "UnieKO heeft de voorwaarde om met werknemers te moeten werken altijd aanzien als een discriminatie. De kostprijs voor een begeleider als werknemer of voor een zelfstandige is gelijk." Ze zijn dus opgetogen dat de verplichting vanaf die achttien plaatsen wordt geschrapt.

In dat kader moeten we beide maatregelen – flexibiliteit en zelfstandigheid – absoluut mogelijk blijven maken, zelfs versterken. Overtal moeten we verder bekijken.

Minister, ik heb nog een vraagje. U zei net dat men in de groepsopvang in overtal kan gaan. Bij de onthaalouders zeggen we dat dat niet kan. We moeten daar toch ook kijken of het niet mogelijk is om toch enige vorm van een gelijke manier te verkrijgen, net zoals met die eigen kinderen. Daar moet het ook mogelijk zijn om flexibeler te kunnen zijn, naar de ouders die kiezen voor opvangouders, maar ook langs de kant van de onthaalouders, om op die manier nog wat service te kunnen bieden.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Misschien heel kort een reactie op de vrees voor de schijnzelfstandigheid. Dat is een terechte bekommernis. Maar als er schijnzelfstandigheid is, moet er opgetreden worden. Daar zijn sociale inspecties voor bevoegd, en die moeten dan ingrijpen waar het nodig is. Dat geldt niet alleen in

de kinderopvang, dat geldt algemeen, maar dus ook in de kinderopvang. We moeten daar alert voor zijn, dat kan niet de bedoeling zijn, maar als het gebeurt, moet het bestaande kader daarop toegepast worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitbetaling van de schooltoeslag – 319 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitbetaling van de schooltoeslag in het groeipakket – 334 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): In mijn vraagstelling had ik eerst een korte inleiding over wat de schooltoeslag is. Ik kan die misschien overslaan, gelet op het gevorderde uur.

Die schooltoeslag wordt uitbetaald tussen september en december. Gezinnen met enkel kinderen jonger dan 18 jaar in het kleuter-, lager en secundair onderwijs, ontvangen de schooltoeslag in de loop van september, oktober, november. Zijn er wel kinderen van boven de 18 jaar, dan wordt de schooltoeslag eind oktober, in november of december betaald.

Recent berichtten de media dat tienduizenden gezinnen al weken op hun schooltoeslag wachten, wat op zich logisch is, gezien het voorgaande. Als politici ontvangen wij uiteraard zelf ook berichten van gezinnen met kinderen jonger dan 18 jaar die melden dat ze deze toeslag nog niet ontvangen hebben. Dit gaat dan voornamelijk om gezinnen die moeten leven van een inkomensvervangende tegemoetkoming of gezinnen waarvan de ouders een leefloon ontvangen. De financieel meest kwetsbare gezinnen blijken het langst te moeten wachten op hun schooltoeslag, terwijl het het interessantst is om zo'n schooltoeslag te ontvangen eind augustus of begin september – ik denk dat ik dat aan niemand hier moet vertellen – op het moment dat de kosten voor schoolgaande kinderen het hoogste zijn.

Daarom heb ik de volgende vragen.

Kunt u mij toelichten op welke basis wordt beslist aan welke gezinnen in welke maand de schooltoeslag wordt toegekend?

Klopt het dat de gezinnen met de laagste inkomens, mensen met vervangingsinkomens en een leefloon, achteraan de rij staan bij de uitbetaling? Zo ja, welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat de gezinnen met de laagste inkomens niet langer achteraan, maar vooraan de rij komen te staan bij de toekenning van de schooltoeslag?

Bent u van plan aanpassingen te doen aan de toekenning van de schooltoeslag om deze in de toekomst sneller en beter te laten verlopen? Op zich zou het namelijk beter zijn om die schooltoeslag in augustus of september uit te betalen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het groeipakket wordt in de volksmond nog altijd de kinderbijslag en de studiebeurs genoemd. Ik krijg dikwijls mensen over de vloer die

niet goed begrijpen waarnaar er verwezen wordt met 'groeipakket'. Als ik dan zeg dat het gaat over de kinderbijslag en de studiebeurs, dan zijn ze weer mee.

Zoals de collega al schetste, hebben we een nieuw pakket gemaakt: de schooltoelage – de vroegere studiebeurs – is opgegaan in het volledige groeipakket. Dat is allemaal samengevoegd. Iedereen hier aanwezig, maar ook wie van thuis volgt, weet wat de duurste maanden zijn voor iemand die naar school gaat, namelijk augustus en september. Dat is niet compleet onlogisch. Ik denk dan ook dat we er maximaal naar moeten streven dat de middelen die we vanuit de overheid ter beschikking stellen en die gerelateerd zijn aan naar school gaan, ook op dat moment worden uitbetaald. Daar wil ik toch wel op wijzen, collega's.

Ik hoor veel verhalen van hoge schoolrekeningen, hoge schoolfacturen. Jammer genoeg hoor ik in die verhalen echter nooit wat die gezinnen krijgen aan kinderbijslag, groeipakket, verhoogde sociale toelage, studiebeurzen en dergelijke. Ik vind dat de eerlijkheid ons gebiedt om dat er altijd bij te zeggen. Want als ik die balans bekijk, stel ik dikwijls vast dat, als al die toelagen opgeteld worden, die schoolfactuur inderdaad wel een bepaald bedrag is, zeker voor de financieel kwetsbare gezinnen, maar dat de middelen die de overheid daartegenover stelt, dat heel dikwijls wel compenseren. Echter, en dat is het punt natuurlijk waarover het hier gaat, als die uitbetaling lang op zich laat wachten, zijn er een aantal maanden waarin men wel weet dat het geld eraan komt maar waarin het er nog niet is terwijl de rekeningen wel betaald moeten worden.

Ik heb hierover een aantal vragen, minister.

Kunt u wat toelichting geven bij de opgelopen vertragingen? Ik heb het gevoel en krijg ook signalen dat er vroeger korter op de bal werd uitbetaald. Welke problemen hebben zich precies voorgedaan? Hoe zult u ervoor zorgen dat die uitbetalingen in het volgend schooljaar niet opnieuw vertraging oplopen en tijdig gebeuren, misschien zelfs vroeger gebeuren?

Werden de andere participatietoelagen, zoals kinderopvangtoeslag en kleuter-toeslag, correct en tijdig uitbetaald aan de rechthebbende gezinnen? Daarover hebben we namelijk niets vernomen uit de pers.

De laatste, niet onbelangrijke, vraag gaat over het automatisch toekennen van onder andere die vroegere schooltoelage. Ik ken een aantal ouders van kinderen in de lagere school, die een schooltoelage krijgen. De kinderen zijn nu overgestapt naar het secundair onderwijs, net op het moment dat de schooltoelage in het groeipakket geïntegreerd werd en niet langer onder het departement Onderwijs valt. Die mensen hebben nog niets gekregen. Ze vragen zich nu dus af of dit komt omdat het nog niet uitbetaald werd of omdat ze een nieuwe aanvraag moeten doen. Ze weten niet wat er aan de hand is en vragen zich af wat ze zelf moeten ondernemen. Ik denk dat er op dat vlak wat duidelijkheid nodig is.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik wil trachten een antwoord te bieden op de gestelde vragen. Ik zal proberen ze wat gegroepeerd te behandelen.

Ik wil beginnen met te stellen dat er geen vertraging is bij de uitbetaling van de schooltoeslag. Daar willen we eerst en vooral en pertinent de aandacht op vestigen. Bij het begin van dit schooljaar werd de schooltoelage vervangen door de selectieve participatietoeslag voor de leerling, die vulgariserend de 'schooltoeslag' is genoemd. De schooltoeslag werd dit schooljaar voor het eerst automatisch toegekend. Mensen moeten dus geen initiatief meer nemen om hun schooltoelage aan te vragen. Hiermee komen we tegemoet aan een oude vraag om de toekenning van de schooltoeslag zonder aanvraag te laten verlopen.

Het recht op een schooltoeslag werd sinds dit schooljaar al voor 1 miljoen kinderen onderzocht. Dat betekent dat voor meer dan 80 procent van de kinderen in het kleuter-, lager en secundair onderwijs het recht op een schooltoeslag al is onderzocht. Aan 283.000 kinderen werd intussen al een schooltoeslag toegekend, en dit door een administratie die deze toeslag nog nooit had uitgekeerd en hiermee dus voor het eerst aan de slag is gegaan.

Nog nooit werd in Vlaanderen voor zoveel kinderen het recht op een schooltoeslag automatisch behandeld. Waar mensen vroeger een aanvraag dienden in te dienen om het recht op een schooltoeslag te vrijwaren, wordt deze drempel nu weggenomen. Dat leidt ertoe dat mensen de indruk hebben dat ze hun dossier zelf niet meer in handen hebben. Waar ze vroeger door zeer snel een aanvraag in te dienen konden verkrijgen dat hun dossier boven op de stapel lag, is dat nu niet langer het geval. Dit geeft sommige mensen een gevoel van laattijdigheid, maar de feiten blijken het tegendeel aan te tonen.

Wel is het zo dat om automatisch rechten te kunnen toekennen de nodige gegevensbronnen moeten worden aangesproken. In het kader van de schooltoeslag betekent dit ook dat het inkomen van mensen moet kunnen worden gereconstrueerd. Daartoe gebruiken we voornamelijk het aanslagbiljet, maar soms is de bevraging complexer en moeten verschillende gegevensbronnen bevestigd worden. De belastingbrief is dan niet voldoende. Er is geen formele beslissingsbasis met een opdeling van toekenning gespreid over verschillende maanden. Dat is eerder een logisch en praktisch gegeven. De schooltoeslagen werden vroeger ook gespreid over verschillende maanden.

Ik wil u graag meegeven dat de schooltoeslagen nog nooit zo snel voor zoveel mensen werden onderzocht en uitbetaald. We zijn daarbij afhankelijk van de databronnen die soms niet snel de gegevens kunnen aanleveren. Dat is het probleem. We moeten soms een databank consulteren op basis waarvan de volgende bevraging dient te gebeuren. De bewering dat de laagste inkomens achteraan in de rij staan, is nergens op gebaseerd. Mensen zonder eigendommen – een categorie van personen met toch een gevoelige armoede-indicatie – waren bij de eersten die hun schooltoeslag toegekend hebben gekregen.

We verwerken alle gegevensbronnen zo snel als we kunnen en daarbij is zeker geen voorafname gebeurd op basis van de laagste inkomens, zoals wordt aangegeven en geïnsinueerd. Het is een gegeven waarbij we ermee worden geconfronteerd dat de ene gegevensbron al wat eenvoudiger te verwerken blijkt dan de andere en dat bij de ene gegevensbron een resultaat gekregen kan worden dat valabel is voor een heel jaar en dat dit bij een andere gegevensbron maand per maand gebeurt. Dat betekent een extra complexiteit.

Afsluitend wil ik nog meegeven dat voor sommige mensen die vroeger zeer snel een dossier indienden, de automatische rechtentoeckenning vertragend lijkt te werken, terwijl het integendeel leidt tot de toekenning van rechten aan iedereen die er recht op heeft in een procedure die half november grotendeels achter de rug zal zijn. Dat betekent dat zo goed als iedereen met een recht op schooltoeslag op nauwelijks 2,5 maand tijd dit recht ook zal hebben gehonoreerd.

Natuurlijk zijn we er gevoelig voor hoe mensen deze procedure ervaren. We zullen hier volgend jaar absoluut rekening mee houden en waar mogelijk de doorlooptijd verder proberen terug te dringen. Mensen met individuele klachten nemen het best contact op met hun uitbetaler of de klacht- en bemiddelingsdienst van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket. Deze dienst verzekert de burger de correcte toepassing van de regelgeving.

We willen u ten slotte ook nog geruststellen dat de kleutertoeslag en de kinderopvangtoeslag alsook de gezinsbijslagen inderdaad zo correct, zo snel als mogelijk en regelgevend opgelegd worden uitbetaald.

Ik wil nog een vergelijking maken met vorig jaar. Vorig jaar in oktober was er voor 29 miljoen euro aan toeslagen uitbetaald. In oktober 2019 is er voor 86 miljoen euro aan toeslagen uitbetaald. Dat is bijna een verdrievoudiging. Dat geeft aan dat het systeem werkt, dat het sneller werkt en dat het ook een veel grotere groep bereikt dan vroeger het geval was. Vroeger deed Onderwijs het ene en Welzijn of de kinderbijslagfondsen het andere. Nu is alles gegroepeerd, waardoor we het verschil ook zien.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik stel ook helemaal niet in vraag dat de automatische toekenning van die middelen een goede zaak zou zijn. Ik denk dat dat inderdaad een goede zaak is. Alleen zegt u dat de meest kwetsbare mensen, mensen zonder eigendom, het eerst aan bod zijn gekomen. Het klopt wel dat zij als eerste aan bod zijn gekomen, maar de mensen die echt het meest kwetsbaar zijn – ik denk aan mensen met een leefloon – komen pas in november of december aan bod.

De reden hiervoor is dat het complexer is om die inkomens na te gaan, en dat begrijp ik. Maar kunt u die mensen dan een perspectief geven voor volgend jaar? Ik begrijp dat dit het eerste jaar is waarin we op deze manier werken. Is er een perspectief mogelijk waarbij de uitbetaling volgend jaar vroeger op het jaar kan gebeuren? En kunnen we vooral de meest kwetsbare groepen naar voren trekken? Want dat is wat ik hier vandaag aanklaagt: diegenen die dit het meest nodig hebben, staan achteraan in de rij. Dat kan toch absoluut niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord en uw verheldering, en voor een deel van de psychologie van de zaak. Ik denk dat het klopt dat, als je iets moet aanvragen, je het zelf in de hand hebt. Dan weet je dat het dossier binnen is. Als het automatisch gebeurt, blijf je een beetje in het ongewisse.

Ik heb daar een suggestie rond. Ik weet dat dit pas het eerste jaar is, maar misschien is het goed om mensen actief te informeren. We laten hen weten dat ze in een databank zitten voor een automatische toekenning. En het is goed dat ze dat ook weten. Dat kan misschien worden gestuurd door diegenen die het groeipakket toekennen, want zij beschikken over die gegevens. Dat lijkt mij interessant, want er zijn een aantal mensen die nu in het ongewisse blijven.

Ten tweede dienen we inderdaad de databanken te consulteren. Maar is het ook niet mogelijk om ons wat meer op voorhand te zetten? Wat geef ik daarmee aan? We hebben kinderen van wie we weten welke leeftijd ze hebben en dat ze op een bepaald moment naar de lagere school gaan.

De belastingtoets en de KI-test zijn wat ze zijn; die gegevens veranderen niet. We zouden die gegevens daar al proactief kunnen klaarzetten. Waarom stel ik die vraag? Omdat we dan maximaal uitbetalingen kunnen doen in augustus en september. En het is fantastisch dat er nu al voor 86 miljoen euro is uitbetaald. Proficiat aan iedereen die daaraan heeft gewerkt, want ik geef toe dat dat niet evident is.

Met wat ik nu voorstel, hebben we ten eerste de mensen proactief geïnformeerd. Ze zijn op de hoogte, en ze hebben ook een nummer waar ze naar kunnen bellen. Ten tweede kunnen we onze diensten op voorhand zetten, en ten derde kunnen we op die manier maximaal uitbetalingen doen op het moment dat iedereen met schoolgaande kinderen met schoolkosten wordt geconfronteerd.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil toch ook graag mijn appreciatie uitspreken voor iedereen die de voorbije jaren en maanden werk heeft gemaakt van de implementatie van het hele groeipakket. Dat was een ongeziene inspanning, die tegen januari moest worden afgerond, om ervoor te zorgen dat al die gezinnen op het juiste moment de juiste bedragen uitbetaald kregen. Dat is hier, in tegenstelling tot andere regio's in dit land, zonder grote problemen verlopen.

Dat is een ongelooflijke prestatie, want dit is niet iets eenmaligs. Het gebeurt voor zoveel gezinnen, en het gebeurt elke maand opnieuw. En het wijzigt natuurlijk ook heel vaak: er komt een kind bij, er komt in de oude regeling een leeftijdstoelage bij, enzoverder.

Daarnaast is er nog de koppeling met de zorgtoeslagen, de selectieve participatietoelagen, de universele participatietoelagen en de sociale toeslagen. Dat is een enorm werk geweest en als we nu horen welke toeslagen er al zijn uitgekeerd in vergelijking met vorig jaar, dan zie je wat die effecten zijn en wat dat betekent voor heel veel gezinnen.

Wat voor mij ook ongelooflijk belangrijk is, is dat we zo veel meer gezinnen bereiken, want we weten allemaal dat vaak de meest kwetsbaren anders uit de boot vallen en in het verleden helemaal geen toeslag kregen, omdat ze het bijvoorbeeld niet wisten of geen toeslag aanvroegen. Dit is een enorme stap voorwaarts.

Kunnen we leren uit het huidige traject van de toeslagen? Vanzelfsprekend, want het is de eerste keer en de evaluatie zal ook gebeuren.

Mijnheer Anaf, ik heb niet gehoord dat de minister heeft gezegd dat diegenen met een vervangingsinkomen het laatst aan bod zijn gekomen. Integendeel, ik heb gehoord dat de minister zei dat er geen groep te definiëren is van wie als laatste aan bod komt. Misschien is het wel een piste die we in de toekomst kunnen bewandelen: kijken met wie we alvast van start kunnen gaan en een stuk voorbereidend werk kunnen doen, zodat we volgend jaar bepaalde zaken kunnen bijsturen. Ik heb in ieder geval zeer veel appreciatie voor de manier waarop dit voor de eerste keer is verlopen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Velen onderschatten welke gigantische operatie er in de backoffice is gebeurd. Dit is eigenlijk ongezien. Het gaat over 1,6 miljoen dossiers die behandeld moeten worden, over 900.000 gezinnen. We doen dit aan een kostprijs van nauwelijks 5 euro per dossier, terwijl de kostprijs vroeger, toen het nog een federale bevoegdheid was, 14 euro per dossier bedroeg. Ik denk dus dat dit op alle vlakken een geslaagde operatie is. De overheidskost is minder. De bereikbaarheid naar de gezinnen is groter. Het sociale effect is veel groter. Het proces is geautomatiseerd, waardoor we veel meer gezinnen op korte tijd geven wat hen eigenlijk toekomt.

Is dit voor verbetering vatbaar? Alles is voor verbetering vatbaar, maar chapeau voor datgene dat hier op een jaar tijd is gerealiseerd. Ik deel daarin de mening van mevrouw Schryvers.

In Wallonië heeft men niet op tijd betaald. Als je kijkt naar de analyses van de verkiezingsuitslag en de vraag waarom extreme partijen daar zo goed hebben gescoord, dan was dit een van de resultaten. Ik weet niet of dit allemaal klopt en of het alleen daaraan lag, maar men zei dat men ergens recht op had – dat ging dan over de gewone kinderbijslag en niet ons gesofistikeerde Vlaamse systeem-, waardoor mensen bepaalde verwachtingen hadden, maar dat dit niet is gerealiseerd, met alle gevolgen van dien. Mensen in Vlaanderen hebben ook bepaalde verwachtingen en we voldoen

eraan. We doen het beter. We doen het goedkoper. We doen het sneller. En we doen het voor een grotere groep die er recht op heeft. Inderdaad, chapeau daarvoor.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik wil ook mijn appreciatie uitdrukken, daar gaat het niet om. Ik heb echter nog steeds geen antwoord gekregen op de pertinente ragen hoe het komt dat mensen met een leefloon nog steeds hun toeslag niet hebben ontvangen en of het mogelijk is om dat volgend jaar wel sneller te doen. Ik heb er begrip voor dat dit systeem nieuw is en pas is ingevoerd, maar kunnen we dit volgend jaar vervroegen naar augustus of september, wanneer de kosten het hoogste zijn? Dat leefloners de toeslag als laatste krijgen, hoor ik u niet bevestigen, terwijl ik er pertinent zeker van ben dat dit zo is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik hoop dat u ook mijn appreciatie overmaakt aan uw diensten, want er is inderdaad een karrenvracht werk verzet. Ik ben ook blij dat u zegt dat wat we zelf doen in Vlaanderen, dat we dat we beter, sneller en goedkoper doen. *(Opmerkingen)*

Ik vind dat fantastisch. Dat geldt ook op het vlak van Onderwijs en zo kunnen we nog wel domeinen opnoemen. We hebben nog een aantal domeinen waar we het beter, sneller en goedkoper kunnen maken. Ik hoop dat u nog even op dat niveau mee kunt onderhandelen.

Met de voorstellen en de suggesties die ik doe, wil ik geen afbreuk doen aan wat er vandaag gebeurt, maar naar de toekomst kijken.

Mijnheer Anaf, ik heb de minister niet horen zeggen dat de administratie bewust heeft gezegd dat de leefloners opzij worden geschoven en dat eerst alle anderen aan bod komen. Integendeel, dit zijn meestal dossiers die niet zo complex zijn omdat er maar in een aantal databanken gegevens moeten worden opgezocht. Die vaststelling kan ik alleen maar doen.

Een miljoen dossiers is een hele hoop, dat doe je niet op een dag. Dat vraagt een bepaalde manier van werken. Vandaar ook mijn suggestie om indien mogelijk mensen te informeren over de verwerking van hun dossier. Dan weten ze dat men er mee bezig is en moeten er geen indianenverhalen de ronde doen over bepaalde rangordes of appreciaties.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.